

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

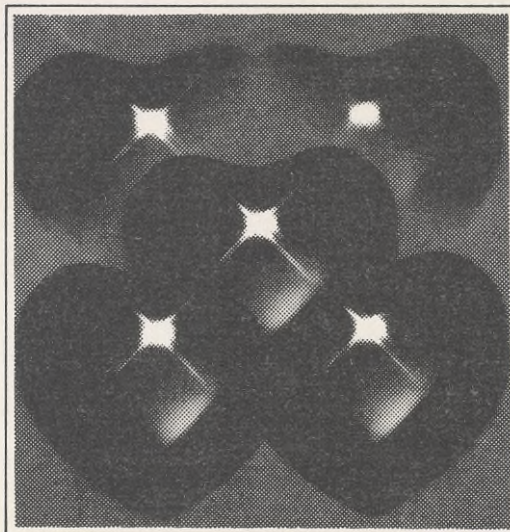
SOCIALMEDICIN • MILJÖFRÅGOR • HANDIKAPP

Tidskrift för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

pris 5:—

DET BATTERI- DRIVNA HJÄRTAT.

Hur är det att leva med pacemaker?
Kan jag motionera som tidigare?
Får jag körkort om jag har pacemaker?
Eller är jag dömd till ett annorlunda,
stillasittande liv?

"Det batteridrivna hjärtat" är en
skrift i Skandias serie Vår hälsa.
Docent Olof Edhag, Huddinge
sjukhus, Stockholm, berättar om
när och varför man opererar in en
pacemaker och hur patientens liv

förändras efter en sådan operation.
Det är en angelägen skrift. Speci-
ellt för dig som själv har en pace-
maker eller för dig som har nära
kontakt med en pacemakerpatient.
Om du tex är anhörig eller jobbar
inom ett vårdrcke.

Skriften finns att hämta gratis på
alla Skandiakontor. Eller kan rekvi-
reras med denna kupong.

Jataack!

Sänd mig gratis . . . ex av Vår hälsa-skriften
"Det batteridrivna hjärtat".

Namn _____

Adress _____

Postnr _____

Postanstalt _____

Status 4/81

Märk kuvertet "Vår hälsa" och posta det till
Förlagsavdelningen - Skandia - 103 50 Stockholm

SKANDIA

Status

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

nr 4 1981 årgång 44

Ansvarig utgivare: Tord Axelsson
Redaktör: Lars-Erik Hult

Förbundskansli:

David Bagares Gata 3, 1 tr, Sthlm
Postadress: Box 3196,
103 63 Stockholm
Telefon 08-23 15 30
Postgiro: 90 00 11 - 8

Tryckeri:
Axlings Tryckeri AB,
Södertälje

Prenumerationspris:
Helår 45:—, Medlemspren. 25:—.

UR INNEHÅLLET:

Hjärtats Dag och
Internationella
Handikappåret
Sid. 4

Ägget — en symbol för
livet och fruktbarheten
Sid. 6

Medicinsk information
Sid. 8

Einar Hiller ser tillbaka
Sid. 10

Lägre levnadsnivå för
de handikappade
Sid. 12

Hänt sen sist
Sid. 14

Arbetsförmedlingen i Malmö
prioriterar
Sid. 16

Bildkruss
Sid. 17

RHL-information
Sid. 18

Omslag: Hur blir skörden? Det frågar
man sig litet till mans och tänker bl a
på arbetsmarknaden, finanserna och
den hotade välfärden. Liksom fiskarna
i Åhus. Foto: Mark Markefelt.

Moroten och piskan

— Svensk ekonomi lämnar inga möjligheter att komma med ståtliga utfästelser om kraftiga bidragshöjningar och stora kostnadskrävande reformer, sa arbetsmarknadsminister Ingemar Eliasson vid en temadag om handikapp och arbete, som Arbetsmarknadsdepartementet ordnat med anledning av det internationella handikappåret.

Vi i handikappleden har länge fått känna av konsekvenserna av den inställningen. Man behöver inte vara överdrivet realistiskt lagd för att inte inse att vi har magra år framför oss, såvida inget positivt och oförutsett inträffar.

Vård- och levnadskostnaderna stiger snabbt medan våra resurser befinner sig på samma nivå som tidigare eller — vanligast — minskar. Det tycks vara något av en naturlag att då sparsamhetsskruvarna dras åt är det de sämst ställda som drabbas hårdast. De som redan vandrar på den ekonomiska klippkanten, så nära bråddjupet det går att komma. Då är allt tal om lojalitet bortglömt.

Arbetsförmedlingarna skall visserligen få möjlighet att bevilja företagen sänkt arbetsgivaravgift om en viss del av de lediga jobben går till den som förmedlingen anvisar. Som "morot". För att hindra utslagningen. Likaså stimulansbidrag till företag som rekryterar från den skyddade sektorn. En "morot" till.

Rolf Utberg, HCK, konstaterade att handikappsektorn erbjudits en sällsynt mager anrättning. Att "moroten" inte räckte utan att det behövdes litet "piska" också för att skaffa jobb åt de handikappade, dvs en kvotering för att få in handikappade på arbetsmarknaden. Anna-Greta Leijon och TCO-chefen Lennart Bodström höll med. Andra hade motsatt uppfattning.

Sådant är alltså läget i dag. Det återstår att se om "moroten" och "piskan" kan åstadkomma en drägligare tillvaro för oss handikappade. Man kan ju alltid hoppas.

Tord Axelsson

Hjärtats Dag och Internationella Handikappåret 1981

Inom hela vår handikapprörelse präglas handlingsprogrammet för 1981 av Det Internationella Handikappåret. För RHL:s vidkommande betyder detta att Hjärtats Dag kan komma till än större nytta än tidigare, anser vår medarbetare Nils-Olof Westberg i en mycket personligt skriven artikel.

Intresset för de handikappade och handikappförbundens situation har fått en flygande start i år. Detta tack vare Det Internationella Handikappåret. Mängder av artiklar har införts i pressen och inslagen i såväl radio som tv om handikappproblematiken har markant ökat. Det vill bara till att denna information till en alltför okunnig allmänhet intensifieras nu när vi verkligen har chansen.

Hjärtats Dag vårt trumfkort

Hela vårt förbund har under årens lopp fått goda — och i vissa fall dyrköpta — erfarenheter i samband med HD-arrangemang, erfarenheter som man nu kan få mycket stor nytta av. Även om aktiviteterna inom också andra handikappförbund är många, hindrar det inte våra lokalföreningar att genomföra en än mäktigare Hjärtats Dag. Nu, när vi kanske mer än någonsin har allmänhetens och beslutsfåtarnas öra, är det *självljart* att vi ska försöka berätta om hur vi har det, tala om vart vi syftar med vårt arbete, informera om det som kanske är RHL-medlemmarnas allra största gissel **DET OSYNLIGA HANDIKAPPET!**

Glöm inte bort HD

Under 1981 kommer ett mycket stimulerande samarbete att upprättas med andra handikappförbund på respektive hemorter och självklart med HCK. Det är naturligtvis enbart av godo. Men jag är av den absoluta uppfattningen att vi, även om vi samarbetar i en aktivitet — och även om vi inte av olika skäl kan kalla den aktiviteten för Hjärtats Dag — inte får underlåta att

berätta kort om vår HD-idé och allt vad den innefattar. HD får inte glömmas bort för att vi samarbetar med andra organisationer!

Vår nya symbol!

Om man rätt ska kunna genomföra en idé, en kampanj, ett arbete måste man vara ly-

hörd för vad ett förbunds medlemmar tycker. På vissa håll har kritik riktats mot HD, eftersom man anser att tonvikten under HD-dagarna av naturliga skäl lagts på just hjärtat och de hjärtsjukas problem. Med tanke på att hela vårt förbund grundar sig på de många patientföreningarna på sanatorierna från seklets början har vårt

Nils-Olof Westberg är en av de många drivande krafterna som arbetar för Hjärtats Dag!

förbundet en viss moralisk skyldighet att ägna lungsidan lika stort intresse som hjärtdito: situationen är ju dessutom sådan att lungsjukdomarna i vårt land inte på långt när är utrotade även om de fått en annan inriktning. Till större delen är ju tbc-n borta, men vårt moderna samhälle har fört med sig en mängd andra lungsjukdomar, som kräver vårt förbunds målmedvetna uppmärksamhet.

Av den — och många andra — anledningar har man nu arbetat fram ett nytt märke, som kommer att synas i framtiden på affischer (inte bara HD-affischer), broschyrer och annat RHL-material. Hur märket, med både hjärta och lungor, ser ut kan ni få en uppfattning om av bilden som illustrerar denna lilla artikel. Sen hör förstås till saken att man även under den brådaste HD-tiden inom förbundet har ägnat lungsidan fullt vederbörlig uppmärksamhet.

Hjärtats Dag vid Handikapp-Forum

Den allra främsta manifestationen under 1981 av att våra medlemsorganisationer står eniga i kampen för ett handikappvänligare samhälle ges i samband med Handikapp-Forum i Göteborg, då hela Handikapp-Sverige söndagen den 10 maj kommer att genomföra en förhoppningsvis imponerande demonstration. Vår målsättning är naturligtvis att så många som möjligt från RHL-leden styr kosan till Göteborg denna viktiga vecka och söndag. Själv kommer jag att marschera med, bärande på ett Hjärtats Dag-standar med vårt nya märke i vilket *både* vårt hjärta och våra lungor fått likvärdigt framträdande plats. Utan att på något som helst sätt försöka göra Forum i Göteborg till någon HD-aktivitet (även om det naturligtvis hade varit trevligt!), så är detta ett utmärkt tillfälle att visa upp vår HD-symbol och föra till torgs vår HD-tanke. Ty det som nu under 1981 och Det Internationella Handikappåret görs för att rikta uppmärksamheten på inte minst de svåra ekonomiska förhållanden de handikappade tvingas leva under i vårt land, det gör varje lokalförening — fastän i mycket mindre skala — när de arrangerar en Hjärtats Dag.

Låt HD leva!

Intresset för en sak är självklart alltid störst när nyheten introduceras. Så har det även varit med vår Hjärtats Dag. Intresset och aktiviteterna har minskat något under de tre HD-säsonger som gått sedan vi första gången, 1977, kunde visa upp Hjärtats Dag-symbolen. Men vi får aldrig förtrötts i våra ansträngningar att under denna samlande — och snart även märkesmässigt förnyade — symbol arbeta vidare. Jag upprepar det jag tidigare sagt så många gånger: Tyvärr kan jag varken ta åt mig äran av att ha hittat på Hjärtats Dag eller det utomordentliga uttrycket MED HJÄRTAT — FÖR HJÄRTAT. Båda dessa saker tillkom innan jag i februari 1977 engagerades av förbundet. Men jag kan möjligen

påstå att jag är delansvarig i att ha dragit upp riktlinjer för kampanjens genomförande — och för att ha varit som en skottspole under årens lopp runt vårt avlånga land och pratat mig varm för RHL, för HD och — kanske främst — för våra lokalföreningars arbete i just hjärtats och lungans tjänst. Många med mig har kuskat land och rike runt under dessa år och jag tror mig kunna säga att vi alla gjort det av en enda orsak: vi tror på RHL och på Hjärtats Dag.

Det är av den orsaken jag vill sluta mitt HD-inlägg med orden: Låt inte HD sakta försvinna i årens och trötthetens glömska. Låt inte HD läggas åt sidan i Det Internationella Handikappårets yra. Hjärtats Dag har kommit för att stanna, det är min förhoppning. En förhoppning som jag också uttalat så oändligt många gånger, för den ligger mitt hjärta så väldigt nära.

MED HJÄRTATS DAG — FÖR DET INTERNATIONELLA HANDIKAPPÅRET!

Effektivitet inom sjukvården

— Vi måste betona kraven på effektivitet inom sjukvården. Detta gäller inte minst mot bakgrund av vårt lands ekonomiska läge. Men det är ingalunda säkert att antalet vård dagar eller antalet läkarbesök är riktiga effektivitetsmätare inom sjukvården. Effektiv sjukvård använder sjukvårdens och patientens resurser på det sätt som leder till bot eller lindring för patienten. Det framhöll hälso- och vårdminister ELISABET HOLM (m) vid ett offentligt möte i Motala.

— Effektivitet i sjukvården får inte innebära att sjukvården blir en jättelik vårdindustri där behandlingen för tankarna till det löpande bandet. Effektivitet är inte att läkarna hastar igenom allt fler patienter per dag för att på så sätt få "snyggare" besöks siffror som politikerna kan ta till intäkt för att man skapat en rationellare sjukvård.

— Vi politiker får ta på oss mycket av skulden för den sneda syn på effektivitet i sjukvården som är förhärskande på många håll idag. Vi har alltför länge tänkt i termer av vårdkostnad per dag, antal besök per läkare och dag. Vad vi kanske inte har sett till är värdet av den behandling som patienten har fått.

— Effektivitet i sjukvården är att behandlingen ger ett gott resultat för patienten. Effektiv behandling är när patienten ägnas tillräckligt med omsorg, när han eller hon får träffa samma doktor varje gång, en doktor som lär känna patienten och hennes problem. Då kan effektivitet

förenas med omsorg, och sjukvården blir både mänsklig och rationell.

— När folkpartiet nu går ut och slår på trumman för husläkarna så slår de in öppna dörrar. Idag pågår ett omfattande utvecklingsarbete, bl a i landstingen, för att förbättra kontinuiteten inom sjukvården. Det har rätt, och råder, stor politisk enighet om det arbetets vikt, både av mänskliga och rationella skäl. Viktigt är också att frågan om kontinuitet i sjukvården inte begränsar sig till att gälla bara läkarna. En bra primärvård kräver medverkan också av andra yrkesgrupper, i första hand distriktsköterskorna.

— Vi måste på sjukvårdens område tänka om i många stycken. Vi måste slänga prestigestriden mellan offentlig och enskild sjukvård. Privatläkarna måste ses som ett komplement till den offentliga sjukvården. Olika vårdformer kan och måste samarbeta för att alla tillgängliga resurser skall utnyttjas på ett meningsfullt sätt.

realstolen

Stolen som är ett helt system där behoven bestämmer utförandet.

mercado rehab

Telefon 08-67 39 39

Sturegat. 64, Box 16348, 103 26 Stockholm

Telex Mercado S 122 45

För ett antal år sedan utlyste Svenska Ägghandelsförbundet en rikstävling om äggmålning. Här några av de bidrag man fick in.

ÄGGET — en symbol för livet och fruktbarheten

I alla tider och hos alla folk har ägget varit en symbol för livet och fruktbarheten. Man trodde att i ägget bodde gudomliga krafter och offrade alltså ägg till vårens, väderlekens och växtlighetens makter för att få hjälp.

Ägg har hos många folk spelat en stor roll för giftermålsriter av alla möjliga slag. För att få riklig avkomma skulle brudparet vid sitt inträde i hemmet slå sönder ett ägg. Den seden var vanlig i skandinaviska länder och i en del trakter på kontinenten. I Jugoslavien brukade man förr ge brudgummen ett okokt ägg i en påse. Det skulle, om han förtärde det rått, skänka honom manlighet. Hos dajakerna på Sydborneo krossade man ett ägg mot de nygiftas tänder, och på Sumatra serverades brud och brudgum kokt ris och kokta ägg, som skulle förtäras innan vigselakten in-

leddes. I Tyskland var det tidigare brukligt att man grävde ned ett ägg under tröskeln för att bringa lycka i hemmet.

Ägg som värptes på långfredagen ansågs ha vissa skyddande egenskaper. Ät man ett sådant ägg på påskdagen, var det ingen risk att man bröt något ben under resten av året. Så troddes det framför allt i Österrike.

Äggmålare

Redan de gamla egyptierna (vilka annars?) målade ägg under tionde århundradet före Kristus. Under senare sekler har ös-

terrikare och ryssar varit de mest hängivna äggmålarna.

Att spä i ägg har i många länder varit ytterst populärt. I Schweiz brukade man förr på långfredagen stjälpå ett rått ägg i ett glas vatten. Av det uppkomna mönstret trodde man sig kunna utröna hur skörderesultatet skulle bli. I England stack man med en nål hål på ägget och lät tre droppar av vitan falla i vatten. Här gällde det att ur mönstren försöka utläsa diverse kärleks- och ekonomiska möjligheter fram till nästa påsk.

Uttrycket *Ab ovo* (= ur ägget) härstammar från Horatius' "De arte poetica". Horatius berömmar däri Homeros för att denne i Iliaden för läsaren mitt in i handlingen, *in medias res*, i stället för att börja *ab ovo*, dvs från allra första början. Han syftar då på *ab ovo Leda*, fabeln om Ledas dotter, den sköna Helena, som föddes ur ett ägg.

Huruvida sedan, i begynnelsen, hönan kom ur ett ägg eller ägget ur en höna — ja, därom kommer det väl att tvistas till domedags otta.

Vi äter ca 15 kg ägg per person och år här i landet — kokta ägg, stekta ägg, förloerade ägg, ägg i omeletter och soppor, bakverk osv.

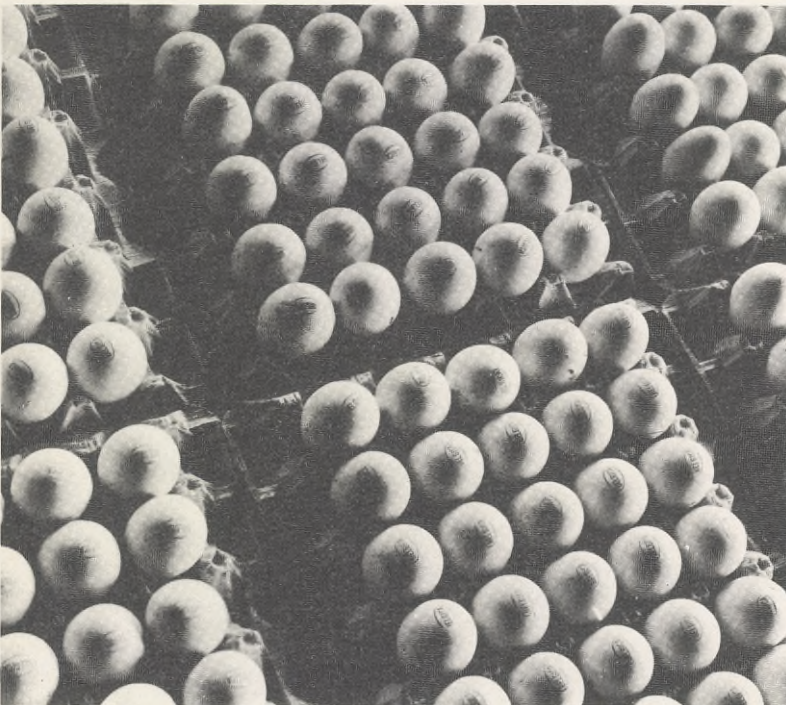
Största äggätarländerna är USA och England

Till påsk äter svenskarna mellan fyra och fem gånger så många ägg som annars.

Mellan sju och åtta miljoner svenska hönor värper i stort sett året runt.

I hela världen finns det mellan sex och sju miljarder hönor.

Till äggen hör äggkoppen, som också den har sin historia. Nordiska museet utgav för några år sedan en liten exklusiv bok, "Äggkoppar", författad av professor

Ägg räknas till skyddslivsmedlen.

Det är dags för frukost och i många hem finns helt naturligt ägget med i den näringsriktiga måltiden.

Nils G Wohlin. Det var så att ingen mindre än kung Gustaf VI Adolf hade lekt med tanken på en mera avancerad äggkopsforskning, och en dag i mitten på femtiotalet bad han nämnde professor om lite äggkopsorientering. Sju års träget forskande resulterade i boken i fråga. Professorn fann att man under många århundraden använt speciella kärl vid åttandet av kokta ägg. De äldsta man känner till härstammar från början av vår tideräkning, närmare bestämt från Pompeji.

Äggkoppen har förekommit i ett otal former. Det finns äggkoppar utan ben, på tre eller fyra ben, och det finns äggkoppar av silver och guld, fajans, ben, äkta porslin, mässing, koppar osv. Mycket populära har alltid äggkoppar av trä varit. Och i dag finns det förstås äggkoppar av den allestädes närvarande plasten. Förutom äggkoppar har det genom tiderna också funnits äggställ av alla möjliga modeller och av de mest skiftande material.

Påskägg av guld

Förutom de naturliga påskäggen har ge-

nom seklerna funnits påskägg av guld, silver, emalj osv. Världens mest berömda påskägg är de som den ryktbare guldsmiden Carl Fabergé — av fransk hugenottfamilj — tillverkade i slutet av 1800-talet för den ryska tsarfamiljen. År 1883 föreslog han att Alexander III skulle förära sin gemål ett påskägg med en "surprise" inuti. När man öppnade ägget låg där en kula av guld som i sin tur innehöll en kyckling i guld. Kycklingen inneslöt en modell av den kejsrerliga kronan i briljanter, och mitt inne i denna krona hängde ett litet rubinägg.

Detta var början till en leverans av ett femtiotal mer eller mindre märkliga ägg till Alexander III:s och Nikolaus II:s kejsarinnor.

"Surprisen" kunde vara en kröningsvagn, en modell av Sibiriexpressen, miniatyravbildningar av den kejsrerliga familjen och deras slott, miniatyrkorgar med blommor i, påfåglar, simmande svanar etc. Höljerna var alltid synnerligen påkostade, men endast mellan 3 och 4 tum höga, så man förstår vilket pet det måste ha varit att knäpa ihop innanmätet.

Ägg i form av halssmycken, berlocker och fickur har också varit rikligt förekommande.

Äggtoddy relik?

Till de många äggtraditionerna hör äggtoddy. Nutidsmänniskan uppfattar den väl mest som en relik från ett annat tidevarv. Och det med rätta. Redan namnet toddy föder associationer till 1800-talet och gamla kokböcker. Det engelska "toddy" utgör en anglisering av det hindostanska *tadi*, som ursprungligen var en dryck som bringats till jäsnig ur sockerrik palmsaft. I Sverige bereddades drycken förr

Forts sid 23

Ägg är användbara i ett otal sammanhang.

RÖKNING samt dålig arbetsmiljö två hot mot de anställdas hälsa

I en debatt för något år sedan om rökningens skadeverkningar gjorde en berömd engelsk hjärt-specialist en träffande liknelse: "Om vi idag kunde presentera ett läkemedel som hade samma gynnsamma effekt på hälsan som när en rökare slutade röka så skulle det betraktas som ett mirakel. Det skulle väcka sensationsrubriker i både medicinsk och vanlig press!"

Tobaksrökningens betydelse för sjukdomars uppkomst blir alltmer väldokumenterad. Vi vet att rökare har sämre kondition och kortare livslängd samt oftare drabbas av lungcancer, hjärtinfarkter, kärlsjukdomar och luftvägssjukdomar än icke-rökare. Det är visserligen sant att effekterna på hälsan varierar kraftigt från rökare till rökare. Många kan konsumera mängder tobak utan synbar försämring av hälsan. Men just där ligger kanske en av de största farorna med rökning. Skadorna uppstår långsamt och omärkligt tills sjukdomen bryter ut. Och då är det ofta för sent att bota den.

Farliga kombinationer

En faktor som gör att skadorna varierar så kraftigt mellan olika rökare med samma tobakskonsumtion är vilken grad rökaren utsätts för andra luftföroreningar. Rökning försämrar kroppens motståndskraft mot giftiga ämnen som man andas in. En icke-rökares friska slemhinnor i andningsvägarna har stor förmåga att oskadliggöra t ex bly eller asbest. Hos storrökaren kan dessa föroreningar gå rakt ner i lungorna och ut i blodet, och i värsta fall leda till cancer eller genetiska skador.

Och här räcker det inte att addera olika skaderisker med varandra eftersom giftiga

luftföroreningar i kombination oftast får en sk multiplikativ effekt. Dvs att om risken att få lungcancer med en viss tobakskonsumtion är tio gånger större än om man inte röker, och om risken ökar lika mycket om man arbetar med asbest så är risken för lungcancer om man både röker och arbetar med asbest inte 20 gånger större, utan 30 eller 40 gånger större än för den som varken röker eller kommer i kontakt med asbest.

Nya risker

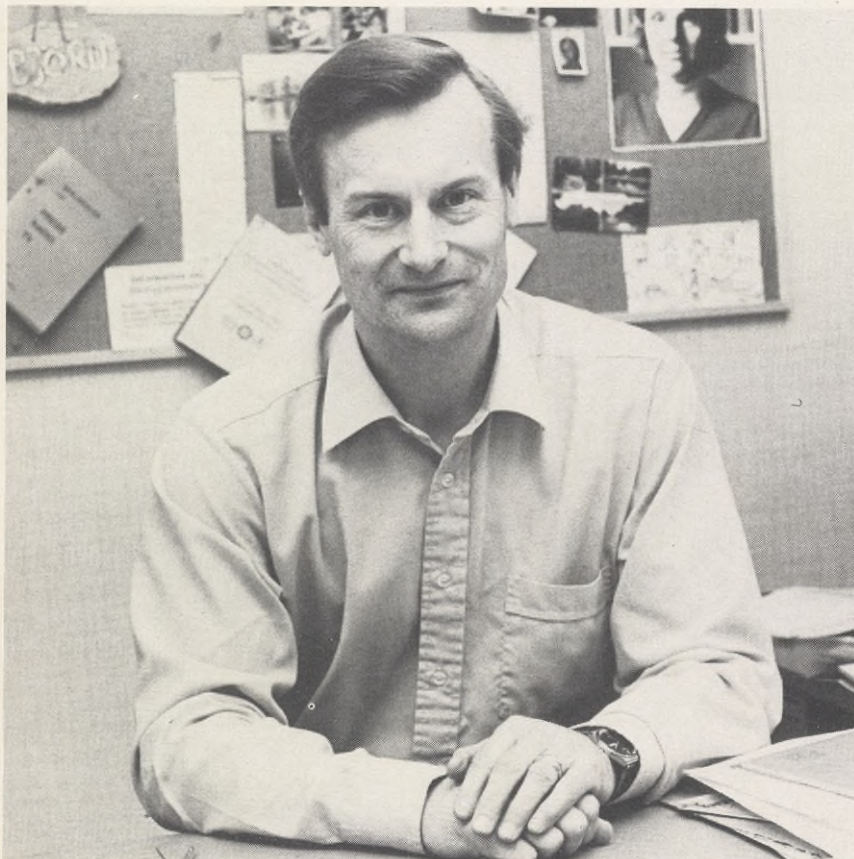
Tidigare har man undervärderat rökningens risker i kombination med andra giftiga ämnen i luften. Numera är asbest visserligen förbjudet, men ämnet finns fortfarande kvar i t ex många byggnader. För andra kemiska ämnen finns det idag gränsvärden och för radon är sådana gränsvärden på gång. Men samtidigt tillkommer ständigt nya ämnen vilkas hälsorisker vi inte känner till — särskilt inte på lång sikt.

Rökaren löper också mångdubbelt större risk än icke-rökaren att drabbas av ämnen som i och för sig inte är giftiga. Det gäller t ex vid arbete med textilier, sten och kol. Dessa material alstrar damm vid hantering och kan ge upphov till sk dammlunga med andningssvårigheter och hosta som vanligaste symptom.

LO-medlemmar mest utsatta

Den övervägande delen av dem som idag utsätts för dessa giftiga eller dammframkallande ämnen återfinns inom LO:s organisationsområde. I många yrken som i sig är tillräckligt hälsofarliga uppkommer alltså ytterligare en stor hälsorisk genom tobaksrökning. LO har alltså all anledning att med kraft agera inte bara mot farliga arbetsmiljöer, utan också mot de extra risker som många medlemmar utsätter sig för genom rökning.

Läkaren Peter Westerholm är LO:s medicinske expert. Var på listan över hälsorisker i arbetsmiljön placerar han tobaksrökningen?

Peter Westerholm

Foto: Göran Engström

Allmänmedicinen blir specialitet

— Det är ett viktigt framsteg för sjukvården att allmänmedicin nu blir jämställd med övriga medicinska specialiteter, säger hälsovårdsministern i en kommentar till regeringens beslut att tillerkänna allmänmedicin ställning som specialitet.

Regeringen har beslutat att göra en ändring i de gällande tillämpningsföreskrifterna till lagen om behörighet att utöva läkaryrket. Beslutet innebär att allmänmedicin tillerkänns ställning som specialitet. Vidare förlängs utbildningen av allmänläkarna från 4 år till 4 1/2 år. Läkare som blir färdiga specialister i allmänmedicin efter den 1 juli 1982 får därmed en utbild-

— Även om vi inte ser tobaken som ett specifikt arbetsmiljöproblem så vet vi att rökningen ökar risken för sjukdomar på grund av luftföroreningar i arbetet — alldeles bortsett från att den ger obehag och är störande för icke-rökare. Så det är helt klart att rökningen är något icke önskvärt som det gäller att få bort.

— Men några speciella kampanjer mot just rökning har vi inte haft inom LO. När det gäller renodlade arbetsmiljöfaktorerna kan vi hänvisa till arbetsgivarnas ansvar för miljöförhållandena. I fråga om rökning handlar det ju i första hand om individens beteende. Men när vi arbetar med t ex asbestfrågan så är det klart att vi också väger in sambandet mellan asbest och tobaksrökning.

— Arbetsgivaren är skyldig att upplysa arbetstagarna om vilka hälsorisker som är förenade med arbetet. Om rökningen då spelar stor roll i kombination med någon arbetsmiljöfaktor bör det vara arbetsgivarens sak att också informera om detta. LO medverkar i utarbetandet av arbetsskyddsstyrelsens anvisningar och författningar till tillämpning av arbetsmiljölagen. Där är vi med och för in rökfrågan om vi anser att den är av betydelse.

Farligare än många tror

— Vi tycker att det är bra om hälsovårdande myndigheter och organ sprider kunskap om rökningens skadeverkningar. Personligen tycker jag att samhället har ett grundläggande ansvar för en så viktig fråga som antirökinformation till allmänheten. Rökningen förekommer ju inom alla samhällsgrupper. Men visst skulle LO kunna ställa upp och hjälpa till i genomförandet av ett friskvårdsprogram som ser vettigt ut. Vi vet att rökningens betydelse som riskfaktor är större än vad allmänheten föreställer sig ute på fältet.

Arbetsmiljölagen ger en teoretisk möjlighet att hindra rökare från anställning på arbetsplatser med farliga ämnen. Om den möjligheten skulle aktualiseras, vad skulle LO göra då?

ning som är ytterligare förbättrad jämförd med den som dagens allmänläkare har.

Regeringens beslut om ny allmänläkarutbildning bygger på ett förslag från en arbetsgrupp inom nämnden för läkares vidareutbildning (NLV). NLV-gruppen var i sitt förslag oenig på en punkt, nämligen om kirurgi skulle ingå i allmänläkareutbildningen eller inte. Majoriteten ansåg att kirurgi inte skulle ingå och att avsnittet allmänmedicin skulle omfatta 2 år.

Det innebär nu att huvudutbildningen i allmänmedicin kommer att omfatta 2 års tjänstgöring inom specialiteten allmänmedicin, ett års tjänstgöring inom allmän internmedicin och ett halvt års tjänstgöring inom allmän psykiatri. Av den tvååriga tjänstgöringen inom specialiteten allmänmedicin får högst ett halvår bytas ut mot allmän kirurgi, ortopedi, öron-, näs- och halssjukdomar, socialmedicin eller företagshälsovård.

Utöver denna huvudutbildning krävs också sidoutbildning. Innehållet i denna sidoutbildning bestäms av socialstyrelsen, men enligt NLV-gruppens förslag bör sidoutbildningen bestå av fyra månaders tjänstgöring inom resp. pediatrik (barnälders sjukdomar), långvårdsmedicin och gynekologi och obstetrik.

Ökade möjligheter

— Genom beslutet blir utbildningen för allmänläkare jämställd med annan specialistutbildning vilket är betydelsefullt inför den satsning som nu sker på primärvården, säger hälsovårdsminister Elisabet Holm i en kommentar. Den konstruktion som nu valts för utbildningen av specialister i allmänmedicin innebär också att specialisten i allmänmedicin ges möjligheter att få kunskaper inom kirurgiska specialiteter, något som är värdefullt för allmänmedicinarens arbete. Samtidigt är utbildningen så konstruerad att det blir möjligt att fördjupa sig ytterligare i högst två av specialiteterna allmänkirurgi, ortopedi, öron-, näs- och halssjukdomar, socialmedicin eller företagshälsovård. Detta skapar förutsättningar för en flexibilitet som gagnar såväl patienter som läkare och sjukvårdshuvudmän.

Nu ska du förstå din läkare

Vi har dåliga kunskaper om sjukvård och medicin. Den som är sjuk vågar sällan fråga.

- En patient av tio vet inte var hjärtat sitter.
- Fyra patienter av fem vet inte var njurarna sitter.
- Var fjärde förstår inte läkarens språk.

Varannan patient som inte förstår vad läkaren säger frågar sällan en gång till.

Nu ska det bli bättre information.

Nämnden för samhällsinformation (NSI) har startat samarbete med SPRI (Sjukvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut).

De ska ta reda på vad den sjuke vill veta och se till att informationen som lämnas blir begriplig.

— Patienter som frågar visar att de begriper något, säger en läkare.

En patient som är välinformerad kan dessutom bättre följa råd och ordinationer från läkaren eller sköterskan.

Det kan betyda bättre resultat på behandlingen.

- Varje dag besöker 60 000 svenskar en läkare.
- Varje år läggs en och en halv miljon patienter in på sjukhus.
- Var tionde som förvärvsarbetar i Sverige jobbar inom sjukvården.

Vad folk som blir sjuka vill veta är bland annat:

- Hur fungerar sjukhuset?
- Vad innebär min sjukdom?
- Vilka symtom kommer jag att få?
- Vilka mediciner och hur verkar dessa?
- Hur fungerar kroppen?
- Vad händer under en operation?
- Hur ska jag sköta mig för att förebygga återfall?

Nu har 2 000 trycksaker samlats i en katalog. Den ska bli stommen till en broschyrbank med medicinsk information. Den ska hjälpa vårdpersonalen att hitta rätt bland tryckt information till patienterna. Landstingen ska också kunna kolla fakta, få idéer eller studera vad som finns innan de producerar nytt eget material.

Olika projekt planeras.

En grupp patienter som ska gå igenom en speciell sorts röntgen ska studeras.

Man vill bland annat ha svar på om information kan påverka smärta.

Forts sid 23

Einar Hiller ser tillbaka

Einar Hiller är en av de legendariska gestalterna i vårt förbund. Han kallas allmänt MR RHL och kom genom en lycklig slump till oss på ett kortare vikariat, som kom att utvecklas till 30 års tjänstgöring. Trots alla svårigheter i starten var det Einar Hiller som tämligen fort fick ekonomin på fötter. Nu, snart 75 år, ser han tillbaka i den här artikeln.

Det verkar så otroligt överkligt att nästan dagligen konfronteras med texten "Internationella Handikappåret", om man beaktar vad man själv upplevat i "branschen". Troligen är jag kanske den enda av pionjerna som finns kvar. Jag vet inte säkert.

Nostalgin har tagit överhand och jag har i ett mycket starkt koncentrat gett en del bakgrundstankar om hur handikapprollen successivt utvecklats.

Vid en återblick på nuvarande handikappförbunds verksamhet i historisk och socialpolitisk mening måste man göra den distinktionen att det i alla tider funnits stödföreningar för lytes- och folksjuk-

domsgrupper uteslutande i välgörenhets-syfte.

Intill årsskiftet 1939—1940 fanns och verkade följande sammanslutningar som alla underhand ändrat namn:

De Blindas Förening
De Vanföras Riksförbund
Sv. Dövstumsförbundet
Hörselfrämjandet
De Lungsjukas Eftervårdskommitté

Samtliga utom vårt förbund (RHL) hade tillkommit före sekelskiftet. De Lungsjukas förening fanns före 1940 enbart som patientföreningar inom sanatorierna.

Utåt betraktades länge dessa organisationer av allmänhet och näringsliv och även på myndighetshåll enbart och uteslutande såsom filantropiska institutioner. Ett sådant synsätt verkade naturligtvis hämmande på de faktiska intentioner för individ och samhälle dessa förbund hade som målsättning.

1942 bildades därför "Samarbetskommittén för Partiellt Arbetsföra" som 1945 ändrade namnet till Rikskommittén för Partiellt Arbetsföra". Syftet var att få en enhetlig samverkan inom handikappförbunden i sina utåtriktade ageranden i socialpolitiska samhällsfrågor.

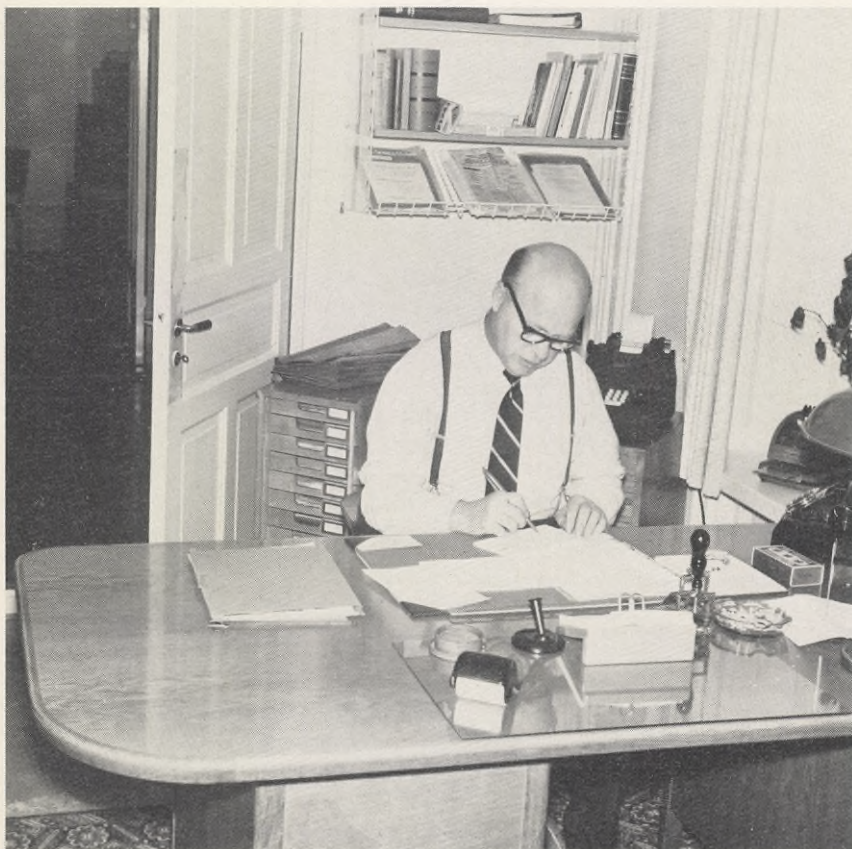
Landsomfattande möten

Detta tog sig bl a uttryck i startandet av landsomfattande socialvårdskonferenser under mottot "Produktiv socialvård är God samhällsvård". Arrangör av dessa konferenser var i de flesta fall vårt förbund men blev för samtliga handikappförbund en pådrivande orsak till att gruppernas problem kom under debatt och blev föremål för utredning och åtgärder i behöriga instanser.

1943 tillsattes den Statliga Kommittén För Partiellt Arbetsföra kallad "Kjellmankommittén" som blev den första samhällsinstitutionen i vilken de partiellt arbetsföras organisationer fick säte och stämma genom Samarbetskommittén vilket innebär att de enskilda förbunden hela tiden kunde bevaka och framföra önskemål och synpunkter för behandling inom kommittén.

Det blev sedan kutym att de partiellt arbetsföra eller som det senare blev vedertaget de handikappade fick representation i alla utredningar och de flesta beslutande organ som avhandlade våra intressefrågor. Det ska här bara nämnas Stockholms Stads Kommitté För Partiellt Arbetsföra och AMS Rådgivande Delegation.

Samarbetet mellan AMS och Handikappförbunden var kontinuerligt och helt enkelt en nödvändighet för båda parter. Detta tog sig det första året bl a uttryck i att handikapporganisationerna kunde peka ut aktuella lokala behov som t ex arbets-

Tidigt kom RHLs kansli till Kocksgatan 15 i Stockholm. Bilden, tagen i mitten på 50-talet, visar Einar Hiller i vanlig idog verksamhet vid sitt skrivbord.

vårdskuratorer och eftervårdskuratorer runtom i landet.

Sjudagarskommittén

1950 inkallade AMS en kommitté som fick arbetsnamnet "sjudagarskommittén" vilket innebar att kommittén skulle vara klar med arbetet på sju dagar. Utredningen gällde vilken myndighet som skulle bli den kommande Arbetsvårdens huvudman. Handikapporganisationernas förslag blev Landstingen. Det blev också kommitténs beslut.

I stort sett gjordes det förberedande arbetet för den kommande arbetsvården på 40-talet medan 50-talet successivt blev det egentliga startdecenniet.

1963 ombildades Rikskommittén till "Handikapporganisationernas Centralkommitté" vars sekretariat första tiden handhades av RHL vilket för också var fallet med Rikskommitténs sekretariat och administration.

1965 bildades på initiativ av HCK ett "Statens Handikappråd" i vilket ingick representanter för HCK. Härigenom fick

handikappförbunden sin slutliga och väl-förtjänta auktorisation. Ute i landet bildades lokala handikappråd.

Dagens handikapporganisationer utgör ett numera erkänt komplement till samhällets vårdsektorer för de stora sjukdomsgruppernas sociala anpassning och skydd, både lokalt och på riksplanet.

Vid bildandet av "Samarbetskommittén För Partiellt Arbetsföra" var antalet riksorganisationer fem. Mest tack vare HCK-s tillkomst är nu antalet 22.

Från de sjukdomsdrabbade själva började detta uppbyggnadsarbete under ständig expansion.

Vårt förbund blev det första som fick en riksdagsman i ledningen och åtföljdes av flera i andra förbund. Anslutningen och produktiviteten inom handikapprörelsen har blivit en realitet på alla nivåer och inom alla kategorier av samhällsmedborgare.

Handikappfrågorna är numera naturliga och av alla respekterade samhällsfrågor om vård, arbete och utbildning, koncist uttryckt.

Bra studieår

Föreningen för hjärt- och lungsjuka i Eskilstuna har hållit årsmöte i föreningslokalen, Bellmansgatan 1. Efter årsmötesförhandlingar och val fick styrelsen följande sammansättning: ordförande Arne Lundh, kassör Eric Bergqvist, sekr. Siri Bergqvist, v. ordf. Gunnar Jäfvart, v. sekr. Mary Larsson samt Linnea Jeppsson och Linnea Karlsson. Årsberättelsen utvisade att föreningen varit mycket verksam under det gångna året med studiecirklar och kurser. Närmast på programmet står olika aktiviteter i samband med Handikappåret 1981. Föreningen firar i år sin 40-åriga tillvaro, och detta skall celebreras senare i höst med en festlighet på Hotell Smeden.

Sandvikens hjärt- och lungsjuka

En hel del aktiviteter kommer Sandvikens hjärt- och lungsjuka att anordna under Handikappåret 1981. Det framhölls vid årsmötet som hållits vid handikapplokalen på Wallingatan.

Verksamheten under året bestod av flera studiecirklar i olika ämnen. Nu väntar föreningen på att Bikupan ska bli färdigrustad så att medlemmarna kan börja aktiviteterna där igen tillsammans med HCK.

Ett 30-tal av föreningens 140 medlemmar deltog i årsmötet. De som stod i tur att avgå ur styrelsen omvaldes. Den består av Nore Forsberg, ordförande, Karin Forsberg, kassör, Lennart Åberg, studieorganisatör, samt Gunborg Lindman, Karl Jansson, Birgit Hedman, och Arne Persson.

Vid årsmötet underhöll Thea Eriksson och Kalle Jäderström med sång till gitarr och sketcher.

Kramfors hjärt- och lungsjuka

har haft årsmöte. Ett 70-tal medlemmar var närvarande och ordföranden kunde i sitt inledningsanförande uttrycka glädje över den goda tillslutningen.

Föreningen har under året bland annat haft en gymnastikcirkel med 20 deltagare och man har haft träffar varje onsdag, då man handarbetat och slöjdat till lotterier.

Styrelsen omvaldes i sin helhet och består av Vega Sehlin, ordförande, Anders Mellberg sekreterare, Karin Grafström, kassör, samt Bo Granstedt och Anna Hörnell.

Efter mötesförhandlingarna bjöds det på kaffe och smörgåstårter och underhållning av Sten Johansson som sjöng och läste ur sina böcker. Sammankomsten rundades av med en stunds dans till alltid populära Kalle Jönsson.

Samling i Sundsvall någon gång i slutet av 60-talet. Till höger Einar Hiller och fru Greta tillsammans med Ulla och Bo Martinsson.

53 medlemmar i Markaryd

Markaryds hjärt- och lungsjukas förening har nu 53 medlemmar. Vid årsmötet i parklokalen nyvaldes som ordförande Sten Svensson, efter Sven Gustafsson, som på grund av sjukdom nu avgick från ordförandeposten.

Under året har föreningen bl a haft gökotta och julfest. I styrelsen omvaldes Ernst Johansson på två år, kvarvarande är kassören Anna Lavin, samt Karl Fager och Annie Pettersson. Till revisorer omvaldes

Adolf Svensson och Georg Horney och till studieledare Adolf Svensson. Kontaktombud blev Sten Svensson, Allan Jakobsson, Anna Lavin och Karin Rosqvist. Ombud till distriktskonferensen blev ordföranden och kassören.

Efter årsmötet följde samkväm med dragspelsmusik av Lennart Holmqvist, samt allsång, vidare bjöd föreningen på kaffe och smörgåstårter.

I samband med årsmötet hade styrelsen besökt Sven Gustafsson på sjukhemmet och där överlämnat en blomma och framfört föreningens tack för hans intresserade arbete.

Lägre levnadsnivå för handikappade

I förra numrets ledare lovade vi återkomma med en redogörelse för de rapporter, som socialdepartementet med hälsovårdsminister Elisabet Holm i spetsen presenterade nyligen. Det är arbetsutskottet inom beredningsgruppen för internationella handikappåret, som tagit fram dem. Rent sakligt lämnas inget övrigt att önska, medmänskligt sett är det en beklämnande läsning.

Rapporten Svensk handikappolitik har utarbetats inom beredningsgruppens arbetsutskott och gör bl a en genomgång av hittills förd handikappolitik i Sverige. Rapporten innehåller också en omfattande probleminventering vad gäller handikappades situation och förhållanden inom områden som arbetsmarknads-, utbildnings-, samhällsplanering osv.

Rapporten beräknas ligga till grund för programarbetet inom det handikappolitiska området, vilket avses mynna ut i ett nationellt handikappprogram för 80-talet.

Planering i Sverige inför Handikappåret

Här grundar man sig på en enkätundersökning till Landsting, kommuner, statliga myndigheter, organisationer och större företag om vilka åtgärder och aktiviteter som planeras med anledning av det internationella handikappåret. Rapporten innehåller också en sammanställning av planer avseende nationella och internationella konferenser, seminarium m m av vidare intresse, i samband med handikappåret.

Bakgrund

SCB gör varje år ca 10 000 intervjuer för att belysa välfärden inom en rad områden (hälsa, boende, sysselsättning, arbetsmiljö, arbetstider, inkomster och materiell standard, utbildning, fritid, sociala kontakter, kommunikationer, trygghet och säkerhet samt medborgerliga aktiviteter). Resultaten publiceras i rapportserien *Levnadsförhållanden inom Sveriges Officiella Statistik (SOS)*. Rapporterna utgör en social rapportering om levnadsförhållandena för olika grupper i vårt land. SCBs årliga levnadsnivåundersökningar pågår sedan 1974. Den senaste rapporten är baserad på statistik från 1977 och 1978 års undersökningar.

SCB — rapport om handikappades levnadsförhållanden

Rapporten är en specialbearbetning av befintligt material kring svenska folkets levnadsförhållanden. I denna rapport har det gjorts en mer genomträngande belysning av vissa handikappgruppers levnadsförhållanden, bl a vad gäller bostad, arbete, inkomst.

Statistiska Centralbyrån om levnadsnivåer

Inför internationella handikappåret 1981 har resultat från Statistiska Centralbyråns (SCB) stora årliga intervjuundersökningar av levnadsförhållanden ställts samman för att handikappades delaktighet i välfärden skall kunna jämföras med hela befolkningens. I omkring 150 avseenden inom områdena hälsa, utbildning, sysselsättning, ekonomi, boende, transporter, sociala kontakter, fritid, medborgerliga aktiviteter, trygghet och säkerhet jämförs ett antal handikappgruppers levnadsförhållanden med hela befolkningens. Handikappgrupperna har ofta en annan åldersfördelning än befolkningen som helhet, vilket påverkar deras levnadsförhållanden. I redovisningen framgår vilka skillnader som inte kan förklaras av ålderskillnader.

Följande grupper beskrivs:

	Ungefärligt antal personer (16–74 år)
Rörelsehindrade	380 000
Begränsat rörliga	550 000
Synskadade	70 000
Hörselskadade	330 000
Hjärtsjuka	220 000
Lungsjuka	120 000
Diabetiker	110 000
Epileptiker	20 000
Allergiker	150 000
Psoriatiker	30 000

Sex sjukdomsgrupper beskrivs i rapporten

Personer med hjärtsjukdom, lungsjukdom och diabetes är ofta äldre än befolkningen

som helhet. Allergiker och psoriatiker är däremot yngre än befolkningens genomsnitt. De som har epilepsi har en åldersfördelning som ungefär motsvarar befolkningens genomsnitt.

Hälften av de hjärtsjuka och epileptikerna har på grund av långvarig sjukdom i hög grad nedsatt arbetsförmåga. Motsvarande för de lungsjuka och för diabetikerna är ungefär en tredjedel. Mindre ofta anser allergiker och psoriatiker att sjukdomen påverkar deras arbetsförmåga i hög grad.

I alla sjukdomsgrupperna ingår såväl personer med svåra besvär som sådana som har besvär av lindrigare art. Levnadsförhållandena beskrivs i form av genomsnittssiffror för hela grupperna. Då framträder inte om de svårast drabbade har andra förhållanden än de lindrigare sjuka. Däremot visar resultaten för dem som på grund av olika sjukdomar har i hög grad nedsatt arbetsförmåga att svåra handikapp ofta medför starkt försämrade levnadsförhållanden — på många områden.

Edvin i Eksjö omvald

Hjärt- och Lungsjukas Förening i Eksjö har hållit årsmöte i de Synskadades lokal på Albert Engströmsgatan 35 i Eksjö. Ordföranden kunde hälsa ett stort antal medlemmar samt gäster från Centralorganisationen i Jönköping hjärtligt välkomna. Dragspelare från Eksjö medverkade och Olof Ydreborg från Nässjö visade en naturfilm från resor som han gjort.

Till ordförande för ett år omvaldes Edvin Carlsson, kassör för två år Karl Johansson, sekreterare Bengt Sundblad står kvar. För övrigt omvaldes Thure Waerme, Erik Ahlgren, Ove Nilsson samt nyvaldes Elna Landström.

Kontaktombud är Viola Kind. Vårdbenor Maria Sundblad och Elna Landström.

Hjärt- och astmasjuka drabbas hårt av det svåra kostnadsläget

Hjärt- och Lungsjukas förening i Vetlanda och Sävsjö hade årsmöte i FUB-lokalen. Medlemsantalet är 162. Kassaomslutningen har uppgått till 26 891 kr.

Under året har föreningen bedrivit andningsskola under leg. sjukgymnast Kerstin Wibergs ledning. Vidare har hobbyklubben varit i verksamhet och en utflykt har ordnats till Sommen. Föreningen äger 12 luftrenare och disponerar dessutom tre från förbundet. Luftrenarna har ständigt varit utlånade.

Föreningens lokalfråga diskuterades vid årsmötet.

Man har f n lokal i ABF-huset på andra våningsplanet. Nu önskar föreningen en lokal på bottenplan, där man också kan bedriva hobbyverksamhet.

Till styrelse för innevarande år omvaldes ordförande Kerstin Sjöström, Vetlanda, vice ordförande Stig Karlsson, Sävsjö, kassör Ingvar Fröst, sekreterare Majken Svennung, Vetlanda, samt Majken Sjöberg, Britta Nero och Ulrika Ahlgren.

Revisorer är Siv Svensson och Rose Marie Dahl. Som hobbyledare omvaldes Ingrid Andersson.

Uttalande om 30-kronan

Det svåra kostnadsläget drabbar föreningens medlemmar hårt. Hjärt- och astmasjuka måste hålla diet. Sjukvårdskostnaderna är höga. Flera medlemmar är ut försäkrade och det händer om de ligger på sjukhus en månad, nästan hela pensionen går åt.

Läkarvårdskostnaderna är också stora. Det finns dock förslag om ett högkostnads-

skydd, där patienter efter att ha betalat ca 600 kr blir befriade från avgifter för läkarvård och mediciner. Resorna är dock ej medräknade.

Föreningen gjorde i anledning härav följande uttalande vid årsmötet:

Låt självriskan på 30 kr för resa till sjukvårdsinrättningar ingå i helkostnadsskyddet!

Vid årsmötet meddelades att Jan Olov Johansson vid nästa sammankomst med föreningen kommer att föreläsa över ämnet Kan hjärt- och kärlsjukdomar förebyggas? Vidare kommer en Lungans dag att ordnas under året under medverkan från förbundet.

Läkarbesök på årsmöte

Lokalföreningen för hjärt- och lungsjuka i Boden har 400 medlemmar. Vid årsmötet häromdagen deltog 180. Doktor Torsten Gillnäs talade om pacemakers och dess funktion. Skänkta handarbeten lottades ut, det serverades kaffe med landgång och dansades till toner av Bodens dragspelsklubb.

Styrelsen består av Erik Hendel ordförande, Wilhelm Nilsson kassör, Henning Engström sekreterare, samt ledamöterna Viola Buska och Magnhild Bergqvist.

Status till lasaretten

Föreningen för hjärt- och lungsjuka (RHL) Borås har haft årsmöte vilket var välbesökt. Av årsberättelsen framgick att föreningen idag har 92 medlemmar varav ett 20-tal stödjande. Femton medlemmar har under året överflyttats till de nybildade föreningarna i Mark och Trollhättan.

Föreningen har under året prenumererat på förbundstidningen Status till de olika lasaretten i länet, medicin och lungavdelningarna, för information och läsning bland patienter och besökare. Herbert Ahlqvist är länets representant i förbundets representantskap med Lennart Ekman som suppleant. Föreningen är även genom ordföranden representant i länets handikappråd (LHM) och arbetsvårdsdelegationen. Genom medlemskap i handikappades bingoallians har föreningen ett värdefullt ekonomiskt tillskott i sin verksamhet. Tre cirklar är på gång, porslinsmålning, engelska och gamla Borås. Med gemensamt möte med nybildade föreningarna i Mark och Trollhättan beslutades bilda en centralorganisation (CO) för länet. Herbert Ahlqvist och Anne-Marie Leijbertz utgjorde presidium för mötet och vid de olika valen utsågs Herbert Ahlqvist till ordförande för två år, Lennart Ekman kassör för ett år och omvaldes Anne-Marie Leijbertz och Britta Sjöqvist samt nyvaldes Anders Persson efter Stig Isaksson som efter 26 år i styrelsen nu undanbett sig omval. Kvarstående i styrelsen är Britta Johansson och Algot Johansson. Till revisorer omvaldes Nils Svensson och Gösta Nyström. Studiekommittén Britta Sjöqvist och Wilhelm Johansson omvaldes liksom nöjeskommittén Britta Sjöqvist och Algot Johansson och utökades denna kommitté med två nya ledamöter nämligen Margit Johansson och Britt-Marie Palmér. För övrigt drack man kaffe, lyssnade på oförberedda talare samt sång.

”Bondbröllop” i Piteå

inledde årsmötet för Hjärt- och Lungsjukas förening i Piteå. Ett hundratal medlemmar kom till Munksundsgården. Ett trevligt inslag, som var mycket uppskattat av deltagarna, var ”Bondbröllop” som spelades av Munksunds pensionärsförening.

Efter förhandlingarna som följde, uppträdde deltagare från Luleå och efter midagen blev det dans.

Den nya styrelsen ser ut så här; Klas Sandberg, ordförande, Ingrid Sandberg, kassör, Elsa Stenelöv, sekreterare samt två ordinarie ledamöter: Iris Sjöstedt och Karin Nyström. Revisorer blev: Martin Persson och Alexis Oskarsson, som omvaldes.

Hjärt- och lungsjuka upp till kamp

Regeringens åtstramningspolitik drabbar inte folk ”på sidsidan”. Det är de svaga grupperna, handikappade och äldre, som råkar illa ut. Lars Berglund från centralorganisationen i Jönköping gästade Hjärt- och Lungsjukas årsmöte i Nässjö. Han uppmanade medlemmarna att kämpa.

— Handikapporganisationerna måste stå eniga om vi ska kunna få något utträttat. Nu gäller det mer än någonsin att vi slåss tillsammans!

— Så följ med ner till Göteborg och demonstera, uppmanade han.

I Jönköpings län gäller kampen bl a

lungkliniken i Eksjö och en väl fungerande eftervård.

— Långvårdens resurser ska naturligtvis byggas ut, men det ska inte ske på de lungsjukas bekostnad!

I en oenig handikappprörelse är det lätt att slå in kilar, menade Lars Berglund och manade än en gång till solidaritet.

I tur att avgå ur styrelsen var bl a kassören Sven Johansson.

Sedan Sven Johansson avböjt återval valdes Åke Ekelöf.

Ny styrelseledamot på två år blev Ulla Lindberg och på ett år omvaldes Majken Larsson och Margareta Sääf.

Fler namn på poster i föreningen. Britta Ljungdahl — studieorganisatör, Irma Lindén — socialombud, kontakombud i Nässjö hela styrelsen, i Forserum Alf Rang, i Malmbäck Agnes Karlsson. I Bodafors och Anneberg är uppdragen vakanta.

Kvarstående i styrelsen är ordföranden Irma Lindén, Maj Andersson, Edit Jons-son, Maj-Lis och Ivar Stridh och Ernst Sääf.

Hänt sen sist...

Skolöverstyrelsens handikappnämnd har diskuterat sammansättningen av nämnden i fortsättningen. Likaså föreslår HCK:s styrelses arbetsutskott att HCK-kansliet skall göras flexiblere. Det rapporteras också om motioner i riksdagen, information till arbetarskyddsnämnden och om Föräldraföreningens aktiviteter.

Tord Axelsson har deltagit i sammanträde med Skolöverstyrelsens handikappnämnd i Stockholm där man diskuterade sammansättningen av handikappnämnden i fortsättningen. Från HCK föreslogs att förutom Skolöverstyrelsen bör i handikappnämnden finnas representanter för landstings- och kommunförbunden, Statens Handikappråd, 6 representanter för handikapporganisationer inom HCK och 1 representant för DHR. Alltså ej längre representanter för olika statliga myndigheter. Motiveringen är att de sällan har varit med och att de dessutom sitter med i Statens Handikappråd. I övrigt rapporterades om den särskilda aktion som SÖ anordnar i skolorna inom handikappårets ram, och om en undersökning av handikappade elevers förhållanden i den integrerade skolan. Vissa brister i den del som faller på kommunernas serviceansvar konstaterades i utredningen. HCK-representanten framförde att skolan måste ställa större krav på kommunerna. Angående budgeten konstaterades att anslagen till biträde och hjälp till handikappade elever skurits ner och att det blir svårigheter på flera håll inom skolan. Speciellt gäller det specialanslagen inom folkhögskolan. Initiativ har redan tagits från HCK-håll för motioner i riksdagen.

Vid ett möte med HCK:s Arbetsmarknadsråd redogjordes för arbetsvårdsdelegationens och samhällsföretags referensgrupps sammanträden, pappersindustriarbetarförbundets konferenser och Arbetsmarknadsdepartementets arbetsgrupp inför handikappåret. Vidare om samhällsföretags kommande rådslag som skall genomföras under hösten 1981. Ralf Olsson och Håkan Ceder skall ingå i den grupp som förbereder rådslaget. Till handikappforum i Göteborg har arbetsmarknadsministern och AMS-chefen Bertil Rehnberg tackat ja till inbjudan att medverka i arbetsmarknadsseminariet. Även arbetsmarknadsorganisationerna kommer med representanter.

Från AMS hade på remiss kommit RSMH-husets begäran att få starta en egen arbetsförmedlingsverksamhet för rehabiliteringspatienter vid Svenska Fountain House. Man beslöt att begära förlängd remisstid samt inhämta RSMH:s syn på frågan. Frågan om handikapprepresentanter i

Distriktsarbetsnämnderna togs upp. HCK har i samband med regeringsöverläggningarna med arbetsmarknadsministern fått besked om att representation ej var möjlig genom den partsuppställning som finns på den svenska marknaden. Arbetsmarknadsdepartementets arbetsgrupp för H-81 meddelar att den s k Vitboken nu är klar i manus. Angående den s k Idéboken som skall sammanställas av Handikappinstitutet går det sämre. HI har först nu i dagarna sänt ut ett brev till ca 700 olika samhällsorgan och organisationer för att få tips på olika former av handikappanpassning. Från departementets sida påtalades att man förväntar sig att boken skall bli klar under hösten 1981.

Flexiblere HCK-kansli

HCK:s styrelses arbetsutskott kommer att föreslå styrelsen vissa förslag till omorganisation av tjänster och innehåll i verksamheten på kansliet. Detta sker för att handläggare skall kunna arbeta mer flexibelt och ej få så specialiserade arbetsuppgifter. I en särskild tjänst föreslogs att förändra en projektanställning till fast tjänst som organisationssekreterare för att biträda kanslichefen med arbetet i läns- och kommunkommittéer. Likaså diskuterades om att ansvarsfördelningen mellan medlemsförbunden och HCK bättre måste klargöras.

Initiativ från HCK har resulterat i en hel del motioner i riksdagen i handikappfrågor. Bl a har en stor motion lämnats av socialdemokraterna i övergripande handikappfrågor och då med utgångspunkt från HCK:s 12-punktsprogram.

ABF:s förbundsstyrelse har träffats i Åbo, skriver Tord Axelsson. Där redogjordes för vad man fått reda på om den proposition som kommer att följa av Folkbildningsutredningens betänkande. En hel del församlingar kommer att ske av statsbidragen till studiecirkelverksamheten. Rena hobbycirklar kommer troligen ej längre att bli statsbidragsberättigade. Ett tak på antalet studietimmar i cirklar kommer att sättas. Bidrag utgår med kr 55:— för 7 miljoner studietimmar i s k förhöjt bidrag inkl sociala avgifter och i grund ett bidrag på kr 25:—/tim för material m m.

Bidragen blir på sätt och vis bättre men taket medför en hård begränsning. Det be-

svärligaste är att vi ej vet vad landstings- och kommunbidragen kommer att bli i fortsättningen. De administrativa kostnaderna måste sänkas. I övrigt genomgicks hela ABF:s verksamhet. Handikappstudier måste prioriteras även i fortsättningen. Flera yngre människor måste komma med i studieverksamheten, kulturfrågorna ges ett annat utrymme i verksamheten och ABF få tillträde till institutionerna.

Motioner i riksdagen

HCK:s arbetsutskott och kansli har tagit olika initiativ för att få till stånd motioner i riksdagen i olika handikappfrågor med anledning av budgetpropositionen. Detta har skett med anledning av HCK:s agerande i samband med de överläggningar som har skett med regeringen men även med oppositionen. En analys av handikappfrågorna i budgetproppen har gjorts och ett pressmeddelande har gått ut som bemöter regeringens uttalanden om att handikappfrågorna får en positiv behandling i proppen och att stora förbättringar har skett sedan 1976.

Riktlinjer för de regeringsöverläggningar som skall ske under hösten 1981 skall läggas upp vid maj-sammanträdet och vid de internatöverläggningar som skall ske på sensommaren. Även kontakterna med kommun- och landstingsförbundet skall förberedas bättre.

Beslut fattades om anställande av organisationssekreterare i enlighet med AU:s förslag. I övrigt bör organisationsfrågorna snabbas på så att de hinner föras ut i ett brett remissförfarande till medlemsorganisationerna.

Statens Handikappråds styrelse har av representanter för Riksförsäkringsverket informerats om verkets uppgifter och verksamhet. Särskild tonvikt lades på handikappdelen. Verksamheten i de s k rehabgrupperna, prövningen enligt 90-dagarsregeln (genomgång av alla som varit sjukskrivna i 90 dagar). Samtliga ledamöter i landets pensionsdelegationer kommer att kallas till konferenser och kurser under 1981, för att man skall gå igenom nyheter inom den allmänna försäkringen. Särskilt kommer då handikappdelen att beröras. F n arbetar man med en utredning med möjlighet till sjukpenning under utlands-

vistelse och sjukvård i utlandet. Här ingår även sjukpenning under hälsoresor.

Vidare kommer verket att få arbeta med de förändringar som sjukpenningkommittén kommer med. Utredningen angående förändringar i handikappersättningen som skall kunna medföra förenklningar vid ansökningar kommer att bli svår att fullfölja i enlighet med handikapporganisationernas önskemål efter de direktiv ur besparings-synpunkt som lagts av regeringen, Rfv, AMS och SOS arbetar f n på ett gemensamt informationsmaterial som skall heta "När Du varit sjukskriven länge" och skall innehålla upplysningar om samhällets hjälpåtgärder för vård och rehabilitering.

Från rådet rapporterades om den utredning som f n görs om "handikappade in-vandrarbarns situation". Vidare togs frågan om RSMH-husets begäran om att få starta egen arbetsförmedlingsverksamhet, denna bordlades tills vidare på handikapp-organisationernas begäran.

Information till Arbetskyddsnämnden

Tord Axelsson ställde upp då Arbetskyddsnämnden ville med en representant från handikapprörelsen diskutera önskemål om särskilda insatser under handikappåret. Tidigare har man gett ut information speciellt om synskadade, hörsel-skadade och allergiker, om vad som har kunnat framkalla de olika skadorna och hur man skall förebygga dem. Däremot har man rätt dålig kunskap om handikapp och framförallt om handikapprörelsen. Vid samtalet deltog kanslichefen, informationschefen och utbildningschefen från nämnden. Helt naturligt kom samtalet att röra sig kring hjärtsjukdomar och lung-sjukdomar. Tord lovade att se till att nämnden fick kontakt med HCK och gav i övrigt tips på hur lämpligt studiematerial om hjärt- och lungsjukdomar kunde utformas.

Tord har också tillsammans med Bo Månsson och Lars-Erik Hult på RHL-kansliet träffat Leif Andreassen från LHL i Norge som hade LHL:s nya redaktör och dess studiekonsulent med sig. De informerade om RHL, Status och informations-verksamheten, då speciellt om Hjärtats Dag och Handikappåret 1981.

När det gäller studieverksamheten inom RHL redogjorde man såväl för den centrala som den lokala verksamheten.

Från Föräldraföreningen

Gunlög Marnell och Bengt Dahlström har deltagit i Föräldraföreningens styrelsesammanträde på RHL:s kansli där man behandlade:

1. Rapport från ungdomsträffen i Leksand 17-18/1-81.
2. Styrelseledamöterna berättade om genomförda och planerade aktiviteter — lokalt.
3. Ramprogram för årsmötet den 25-26/4-81, Ezzo Motor Hotel, Uppsala, fastslogs.

Presstöd åt synskadade – nu!

— **Samhället ger idag ungefär 1 000 miljoner kronor i stöd till pressen. Nu kräver vi att 7 miljoner satsas för att också synskadade ska få del av pressen. Det här kravet framförs av Synskadades Riksförbund i samband med riksdagsbehandlingen av motionerna om dagstidningar till synskadade.**

I riksdagen behandlas för närvarande ett förslag att via statsbidrag ge dagstidningar möjlighet att komma ut på kasset till synskadade.

— Vi hoppas verkligen att vi ska få ett positivt beslut, säger Bengt Lindqvist, ordförande i Synskadades Riksförbund.

— Samhället brukar slå vakt om yttrandefriheten och pressens ställning. Den rätten måste också gälla synskadade. Vi kräver vår rätt till pressen nu!

Det är socialdemokraterna, vpk och sex enskilda centerpartister som motionerat. I den socialdemokratiska motionen finns förslag om ett bidrag på 7 miljoner som skulle räcka till 10-12 tidningar.

— Demokrati bygger på att alla ska få del av information. Det är nu hög tid att ge också synskadade dessa möjligheter. Det är ett rättvisekrav, hävdar Synskadades Riksförbund.

— Synskadade kommer inte att acceptera att kravet avvisas med hänvisning till att samhällsekonomin är dålig.

— Vi har råd med över 150 dagstidningar åt seende och stödjer dessa med cirka 1 000 miljoner kronor ur statskassan. En del politiker är också beredda att

satsa stora pengar på en nordisk TV-satellit och videomarknaden svämmar över med information — för seende.

— Skulle samhället då inte ha råd att ge synskadade tillgång till en liten del av pressen!

Solidariteten och rättvisan måste helt enkelt sträcka sig så långt.

Hjärtsjuka diskuterade sociala frågor

Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka (RHL) har i Linköping avhållit en regionkonferens för medlemmar i Östergötland och Småland. Temat denna gång var sociala frågor.

Lördagen inleddes med att Stellan Nilsson från kommunförbundet presenterade nya socialtjänstlagen och sedan satte sig de 30 deltagarna ordentligt in i lagtexten under grupparbeten.

— Den nya socialtjänstlagen fastslår att kommunerna har ett ansvar för att hjälpa handikappade att komma ut i samhället. Detta gör det möjligt för handikapporganisationerna att trycka på kommunerna och verkligen se till att lagens mening uppfylls, förklarade RHL:s informationskonsulent Bo Månsson.

Landstingsrådet Curt Hägglund hade inbjudits att under söndagen tala om östgötalandslandstingets planering av hälso- och sjukvården inför 80-talet. Ett resultat av Curt Hägglunds besök på konferensen blev att han inbjöd Bo Månsson att med landstingsrepresentanter diskutera hur en verksamhet för hjärtrehabilitering skall kunna byggas upp i Östergötland.

**Rökfria
resor
minns man
bäst**

”Vi måste prioritera”

Arbetsförmedlingarna har inte tillräckligt med tid för alla arbetssökande. Därför har länsarbetsnämnden i Malmöhus län beslutat att vissa grupper arbetssökande ska prioriteras. Konsekvensen blir att en del kommer att få mycket mindre hjälp av arbetsförmedlingen än tidigare, framgår av en artikel i Arbetsmarknaden.

— Vi kan inte fortsätta att arbeta med arbetssökande timme ut och timme in när vi har uttömt alla resurser vi har utan resultat.

— Vi måste kunna anvisa arbetskraft till företagen. Annars blir vi bara en social institution.

Det säger biträdande länsarbetsdirektör Sven Wetterlind.

Prioriteringar måste man göra i alla arbeten menar han.

Länsarbetsnämnden har skrivit in i sin verksamhetsplan att förmedlingarna ska prioritera långtidsarbetslösa ungdomar och göra fler företagsbesök. Andra grupper kommer i framtiden inte längre än till receptionen:

Det gäller personer som i första hand söker arbete av formella skäl, som egentligen inte vill ha ett jobb. Och personer som har, som det heter, så starka begränsningar i sitt arbetsutbud att arbetsplacering inte är möjlig.

Preciserat

Arbetsförmedlingen i Malmö har gått ett steg längre och närmare preciserat vilka grupper som arbetsförmedlingen inte ska ägna så mycket tid åt. Distriktskontorschefen Börje Jönsson presenterar dem i fem punkter.

● Ombytessökande, alltså personer som redan har ett jobb men som vill ha ett annat.

● Arbetslösa som av formella skäl är anmälda på arbetsförmedlingen. Det gäller tjänstepensionärer som bara söker jobb formellt för att få ut ersättning från arbetslöshetskassa.

● Äldre arbetslösa med olika typer av förslitningar, som mer eller mindre klart uttalat att de vill stämpla tills de får pension, och som är svåra att motivera att ta ett arbete.

● Svårt handikappade där förmedlingen bedömt att det är orealistiskt att de ska få jobb eller TI arbeten, beredskapsjobb, AMI eller andra resurser att sätta in. Det gäller ofta grava missbrukare.

● Arbetslösa som kräver jobb som i praktiken inte finns. De kan vara begränsade till att arbeta bara i en viss stadsdel, ett visst yrke eller en viss arbetstid.

Arbetsförmedlingen kritiserar nu av bland annat de sociala myndigheterna, för att inte ge service åt dem som inte är så attraktiva på arbetsmarknaden.

— Jag förstår att en del kan uppleva den här prioriteringen som diskriminerande, säger Börje Jönsson. Men förmedlingen måste styra över resurserna till dem som vill och kan ta arbete. Om resurserna fördelades lika skulle varje arbetslös här i Malmö bara få hjälp tjugofem minuter i månaden. Därför vill vi slippa de meningslösa besöken. Att personer kommer hit bara för att få ett bevis på att de sökt arbete, så de kan få socialhjälp.

Skickas tillbaka

Personer som kommer till arbetsförmedlingen men som inte anses vara färdigrehabiliterade skickas tillbaka till de sociala myndigheterna med beskedet att arbetsförmedlingen inte kan hjälpa till.

— I vissa fall gör nog arbetsförmedlingen rätt, men man kan inte generellt säga att alla som skickas tillbaka inte vill eller kan ta ett jobb.

Det säger *Solweig Schmidt*, avdelningschef på socialförvaltningen i Malmö. Hon menar att kommunen nu kommer att få fler som blir beroende av socialhjälp.

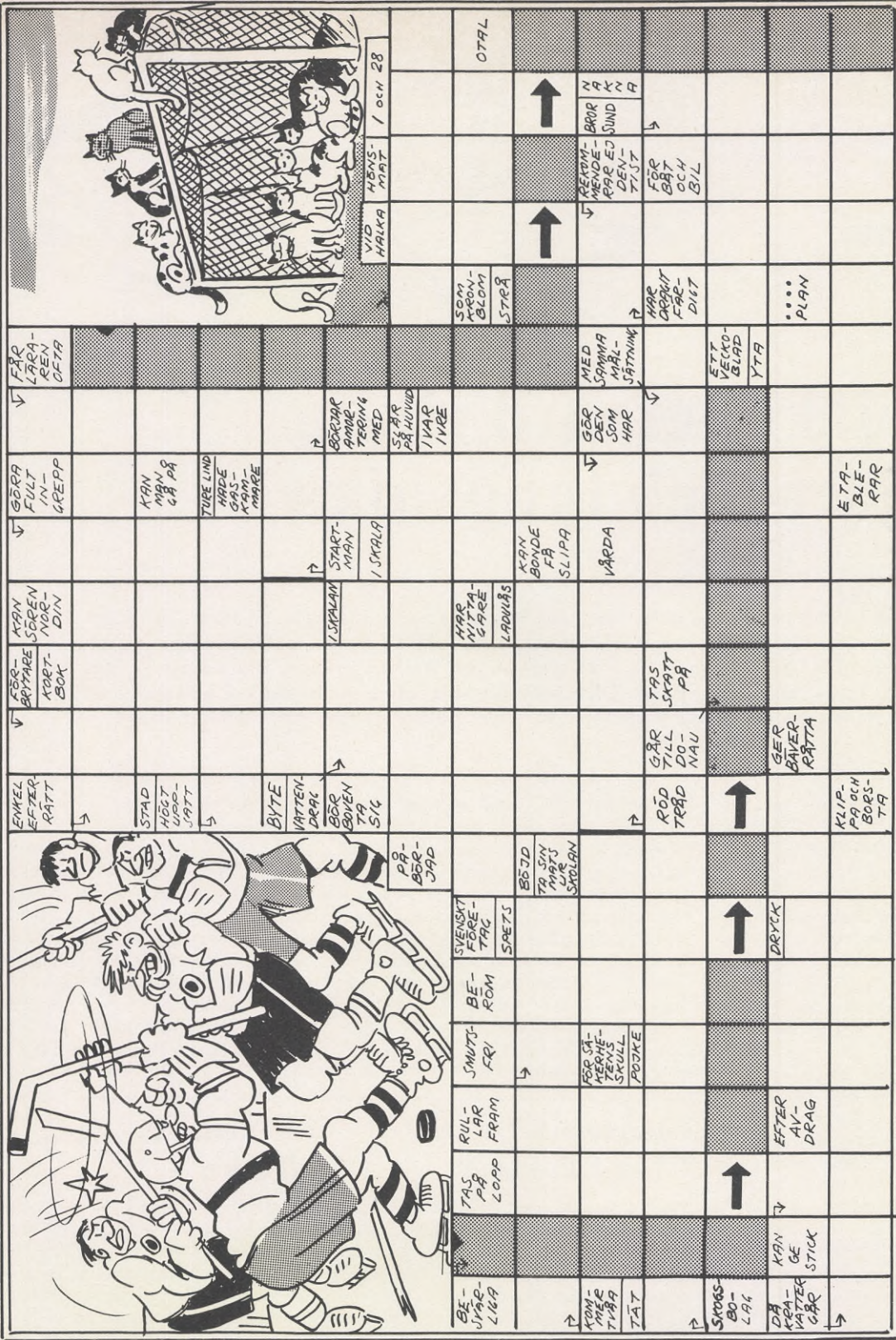
Förvaltar

IGBAIB

Bygger

Byggnadsaktiebolagen
Tage Ljungberg Erland Gustavsson

Frejgatan 85, 113 26 Stockholm. Tel 08-34 07 30

Postadress

Address

Namn

Status nr 4

BILDKRYSS

Lösningarna skall vara märkta "Bildkryss nr 4" och måste vara Status redaktion, Box 3196, 103 63 Stockholm, tillhanda senast den 10 maj.

Tre priser utdelas som vanligt, nämligen ett på 50, ett på 25 och ett på 15 kronor.

Pristagarnas namn meddelas i Status juni-julinummer.

En rejäl eftervård viktig för hjärt- och lungsjuka

Hässleholms kamratförening för hjärt- och lungsjuka har haft årsmöte på Hantverksrestaurangen i Hässleholm. Till ordinarie i styrelsen utsågs John Lundqvist, ordförande, Ivar Graham, kassör, Alva Graham, sekreterare, Tage Persson och Walter Bjerkemo. Kvarstående är Inga Falck-Thor och Sven E. Nilsson. Till suppleant utsågs Solveig Andersson och kvarstående är Alva Andersson. Till ordinarie revisorer återvaldes Elliott Nylander och Hilding Eliasson.

Båda de senare har i trettio år verkat för de hjärt- och lungsjukas villkor. Elliott Nylander berättade som ordförande i Kristianstads läns hjärt- och lungsjukas förening om det mångåriga arbetet för Åsens konvalescenthem fem kilometer norr om Örskelljunga, som genom stöd från landstinget och försäkringskassan kan ge eftervård till hjärt- och lungsjuka för 11:25 per dag eller om man är utförsäkrad 30 kronor per dag, trots att vårdkostnaden eljest är 130 kronor.

Ordförande i Hässleholmsföreningen John Lundqvist berättade att det finns ett hundratal medlemmar i Hässleholmsområdet och sjuhundra i länet. Man finner det viktigt att betona att hjärtsjukdom är ett osynligt handikapp. Mot den bakgrunden behövs det ökad information om de speciella problem som hjärt- och även lungsjuka har. Hjärtdispensärer behövs och lungsjukvården får inte nedrustas.

Det var det trettionde årsmötet i Hässleholms kamratförening för hjärt- och lungsjuka. Ett mångårigt frivilligt arbete och en fin insats från Kristianstads läns landsting betonades av länsföreningens ordförande Elliott Nylander.

John Lundqvist berättade att Åsens konvalescenthem i L-länet är ett hem med helårsvård. Därtill finns konvalescenthem i Osby, i Blekinge och i Värmland, som bjuder eftervård under delar av året. Eftervård och rehabilitering är en viktig målsättning för riksförbundet för hjärt- och lungsjuka.

Man talar om vikten av att skapa arbete för alla, som kan arbeta, och om hjälpmedel som underlättar livsföringen, rättmätiga krav på boende och service osv för den halv miljon svenskar, som är hjärt- och lungsjuka. Riksförbundet har cirka 22 000 medlemmar, som alltså verkar för bättre villkor för de handikappade med osynligt handikapp, alltså de hjärt- och lungsjuka.

John Lundqvist och Ivar Graham utsågs till representanter i Kommunala handikapprådet i Hässleholm och Ruth H Rund-

gren i Osby handikappråd. I centralorganisationens styrelser ingår John Lundqvist och Elliott Nylander som ordinarie och Ivar och Alma Graham som suppleanter.

Under det gångna året hölls en höstträff i Ignaberga, som samlade ett 40-tal. Hjärtats Dag hölls i Osby. En omfattande kursverksamhet har präglat det gångna verksamhetsåret. Tusen lotter har sålts under 1980. Hässleholms kommun har anslagit 700 kronor till föreningen, som under 1980 hade en omslutning på 19 992 kronor.

Månadsträff i Landskrona

Hjärt- och lungsjukas förening har haft sitt månadsmöte i föreningslokalen.

Ordföranden Evert Mattiasson hälsade ett välbesatt mötesdeltagande välkomna och ledde förhandlingarna vidare. Vid mötet framkom att föreningen i år deltar i det Internationella Handikappåret med en utställning som cirkulerar runt på olika skolor och föreningar samt visas på Landskrona Museum under tiden 5-26/4.

Den just nu pågående studiecirkeln om Småland lider mot sitt slut och om intresse finnes bland medlemmarna kommer en utfärd på tre dagar att förläggas dit för att vidare stifta bekantskap med det småländska landskapet.

Till hösten kommer en ny studiecirkel att startas kallad "Lär känna Ditt hjärta".

150 kom till Jörn

150 personer kom till Hjärt- och lungsjukas årsmöte och trivselträff i Jörn. Arrangemanget började redan kl 16.00 med revy i Folkets hus av Minigänget från Hjoggböle. Till revyn var även allmänheten inbjuden. Den livaktiga föreningens verksamhet är tidigare redovisad. Det blev omval av Per Karlsson ordf. och Hubert Bohman kassör. Sibylla Enmark, Boliden, blev ny ledamot i styrelsen, övriga är Kerstin Backman, Allan Ek, Vera Eriksson och Elly Granqvist.

Per Karlsson blev utsedd att ingå i centralföreningens styrelse. Representanter till ABFs årsmöte blev Barbro Ekholm och Elly Granqvist.

Efter mat och kaffe avslutades trivselträffen med en stunds dans till tonerna av Jörns dragspelklubb.

Blekinge CO 40-årsjubilerar

Blekinge läns Centralorganisation har hållit sitt 40-årsjubileum i Ronneby folkets hus. Till detta kom cirka 170 medlemmar och inbjudna. Ordföranden Gunnel Olausson hälsade välkommen, varefter Carl-Gustav Wiklund tecknade en kort historik sedan ordinarie "hävdateknaren" Alva Bengtsson insjuknat hastigt och ej kunde medverka.

Konvalescentföreningen för TBC- Lungsjuka i Blekinge bildades vid en sammankomst på Bernts konditori i Karlshamn 1941.

På grund av det stora avståndet bildades två lokalföreningar en i Karlskrona och en i Karlshamn. Andra årtal som kan nämnas är 1961 då de hjärtsjuka anslöt sig till förbundet och antog namnet RHL. 1952 startade organisationen verksamheten på Långasjön.

Efter denna historik var det förbundssekreteraren Tord Axelsson som talade. Han tyckte att det alltid var roligt att få komma till Blekinge. För 50—60 år sedan var TBC vår stora folksjukdom i landet och han berättade om konvalescentföreningarna vid sanatorierna och hur förbundet bildades 1939. Att förbundet har 22 000 medlemmar men att detta är en låg siffra med tanke på hur många människor som drabbas av dessa handikapp. Nu har hjärtsjukdomar tagit över lungdito, varje år drabbas cirka 40—50 000 av hjärtinfarkt och cirka 16 000 dör i denna vår stora folksjukdom varje år.

Ett problem som möter den hjärt- och lungsjuke är att sjukdomen inte syns utanpå personen. Dessa personer har som vi kallar ett osynligt handikapp. Tord av-

slutade med att överlämna RHLs standar till COs ordförande. Därefter talade i tur och ordning och överlämnade minnesgåvor den förre läkaren och hedersledamoten Rolf Nyström, Elisabeth Mathisson (landstinget) Nils Fridolfsson (landstinget/semesterhemmet) De angränsande CO i Malmö, Åke Lindwall, Elliott Nylander, Kristianstad, Erik Andersson, Kronoberg, Nils Knutsson, Kalmar samt HCK genom Ingolf Håkansson och lokalföreningarna i Karlskrona, Ibert Nilsson och Karlshamn, Knut Andersson.

Ordföranden tackade för all uppvaktning och de fina gåvor som erhållits och hon hoppades att de skall få plats på semesterhemmet.

Efter alla talen var det dax att intaga supé varefter det blev dans efter musik av Georg Karlsson med son.

Vid årsmötet samma dag fick Blekinge läns COs styrelse följande sammansättning:

Ordförande Gunnel Olausson, kassör Astrid Björkman, sekreterare och studieorganisatör Sten Jislind, ledamöter blev Ibert Nilsson, Carl-Gustav Wiklund, Herbert Jonasson, Malin Widen, Olle Eliasson och Stig Kårehäll. Revisorer: Erik Persson och Alice Okmark.

Rapport från Sundsvall

Hjärt- och Lungsjukas förening i Sundsvall har haft årsmöte, vilket inleddes med sång och musik av Alnötimet. Under året har föreningen haft en livlig verksamhet, skriver Gerd Åhlander.

Föreningen har firat sitt 40-årsjubileum med fest i Stadshuset där Förbundsordförande Bo Martinsson gästade oss. Konstnären Rolf Lidberg hade målat kort och tavla som han skänkt till föreningens jubileum.

En sommarresa till Frösön har föreningen anordnat för medlemmarna. Den årligen återkommande Hjärtats Dag firades även i år på Folkets Park, där dr Bengt Möller ställt upp som talare.

Holmgårdens fredagsträffar har varit mycket uppskattade vilket ökat deltagarantalet. Flera konferenser och kurser har medlemmarna deltagit i. Arbetsgruppen för Hjärtsjuka har under året anordnat informationsmöten. Dr Bengt Möller medverkade med föredrag om hjärtoperationer.

En paneldebatt med medverkande av dr Claes Ringqvist, handikappkonsultent Marianne Edström, föreståndaren för hjälpmedelscentralen Birgit Lundgren, och RHLs förbundssekreterare Tord Axelsson.

Föreningens kontaktombud har besökt sjuka på sjukhus och i hemmen och uppmuntrat med blommor och andra gåvor.

De fyra hedersmedlemmarna uppvaktades med blomstercheckar.

Till ordförande valdes Märta Sjölund efter Allan Vassman som avsagt sig återval. Kassör Ingvar Vikman. Övriga i styrelsen Ingrid Sjödin, Aino Erenius och Allan Vassman. Studieorganisatörer, Ingrid Sjödin och Gerd Åhlander. Till revisorer omvaldes Sune Vestman och Dagmar Eriksson.

Arbetsgruppen för hjärtsjuka, Siv Åström, Aino Erenius, Gösta Fors och Gerd Åhlander.

Till kommittén för hjärtats dag valdes Ingrid Sjödin, Gösta Fors, Allan Vassman, Gerd Åhlander och Märta Sjölund.

Mötet avslutades med kaffe och smörgås som föreningen bjöd på.

Skänker 10 000 till hjärtforskning

Föreningen för Hjärt- och lungsjuka i Särna-Idre, med 159 medlemmar skänker 10 000 kr till forskning om hjärt- och kärlsjukdomar. Det beslutades man vid sitt årsmöte i Särna.

Vid årsmötet omvalde man styrelsen vilken består av ordf. Gerd Jakobsson, Arvid Olsson, v. ordf., Bengt Vesterdahl, kassör, Viktor Bjurström, sekreterare. Nyvald som studieorganisatör blev Ingeborg Jonasson. Ombud för Särna Helga Bjurström och för Idre Inga Berglund.

I förra numret rapporterades från regionkonferensen för DUST-länen. Den här gången återkommer vi med en bild, som visar Sven-Erik Klingvall, COs studieorganisatör i T-län.

Rökfria resor minns man bäst

Positiv utveckling präglar Uppsala CO

Uppsala läns centralorganisation för hjärt- och lungsjuka har hållit sitt årsmöte under en god tillslutning från medlemmarna. I sitt hälsningsanförande kunde ordföranden landstingsrådet Mary Erixon konstatera en ökad aktivitet inom organisationen jämsides med en ökad medlemsanslutning. En glädjande utveckling med tanke på att det gäller gruppen hjärtsjuka ur synpunkten att man här börjat inse nödvändigheten av att få stöd för sina olika problem. Den aktivitet som startats på försök med rekonditionering av hjärtsjuka och med stöd från landstinget är en väg för vår organisation. Vi är medvetna om att ett dylikt behov finns ute i länet och på sikt hoppas vi att få möjligheter att gå vidare.

Mary Erixon påminde vidare om att centralorganisationen i år firar 40-årsjubileum vilket vi avser att fira på något sätt under hösten. Det kan tyckas vara en kort tid men man måste ha i minnet att handikapporganisationerna med något undantag startades i början av 1900-talet. Man hade ett behov bland de handikappade att sluta sig samman för att få gehör för sina problem. De Lungsjukas Riksförbund startades 1939 i sin nuvarande form och namnändrades vid kongressen i Göteborg 1961 till Riksförbundet för Hjärt- och Lungsjuka. Centralorganisationen har tillhört förbundet sedan dess tillblivelse och började sin verksamhet 1941. I detta sammanhang påminde Mary Erixon om 1981 såsom handikappåret nationellt och internationellt. Inom länet har HCK en vandringsutställning om arbetsmarknaden och de handikappade, som för närvarande visas i Älvkarleby och sedan går vidare. I Uppsala ges information om hjälpmedel för handikappade vid en utställning i Stadshuset.

Under årsmötesförhandlingarna utsågs HCK:s ordförande Gunnar Eriksson att leda dessa och Bengt J Johansson att vara sekreterare. Av styrelsens verksamhetsberättelse framgick att organisationen har 279 direktanslutna medlemmar samt lokalorganisationen i Enköping 80 medlemmar. Organisationen är representerad i HCK:s representantskap i Uppsala samt referensgrupperna för handikappräden i landstinget samt i Uppsala kommun. Den tillhör vidare ABF-distriktet när det gäller studiefrågor och är representerad i länsarbetsnämndens rådgivande delegation i arbetsvårdsfrågor.

Ekonomiskt stöds organisationen dels genom medlemsavgifter medan merparten av anslag kommer från Uppsala läns landsting och Uppsala läns förening mot tuberkulos. Insamlingskommittén för hjärt- och lungsjuka i Uppsala län ställer merparten av sitt netto till centralorganisationens förfogande. Från enskilda personer kommer även bidrag som ställs till förfogande för olika angivna ändamål.

Genom medlemskapet i HCK arbetar organisationen på olika områden och i

form av regionkonferenser arbetar centralorganisationen med olika samhällsfrågor. Konferens 1980 stod organisationen för värdskapet varvid diskuterades handikappåret samt hälso- och sjukvårdsutredningen.

Centralorganisationen stod också för värdskapet då Riksförbundets representantskap sammanträdde i maj 1980 på ESSO motorhotell i Uppsala.

Den försöksverksamhet med två rekonditioneringsgrupper för hjärtsjuka, som landstinget beslutat påbörjades redan under hösten 1980 och kommer senare att utvärderas. Verksamheten fortsätter under vårterminen 1981 i första hand och ledes av dr Martin Eriksson vid Rehab kliniken men försiggår utanför sjukhusets ram i lokaler som ställts till förfogande.

Verksamhetsberättelsen godkändes efter en kortare information samt diskussion i olika frågor. Styrelsen beviljades enhälligt ansvarsfrihet för 1980 års förvaltning.

I styrelsen omvaldes som ordförande

landstingsrådet Mary Erixon samt ledamöterna Bengt J Johansson, Karin Bente-mark och nyvaldes Gerd Jäderholm och Vega Andersson från Enköping. Till suppleanter omvaldes Ingvar Olsson och Ingrid Pettersson samt nyvaldes Ragnar Almesjö Uppsala samt Hildur Hjort Enköping. Till studieorganisatör omvaldes May-Britt Blixt tillika representant i ABF-distriktet. Revisorer blev Bertil Eriksson och Gerdt Henningsson.

Under fortsatta dagordningen behandlades olika frågor bl a med utgångspunkt från arbetsmarknadsfrågor som diskuterats i massmedia, där arbetsmarknadsverket och platsförmedlingen nämnts varvid farhågor föreligger att man lämnar de handikappade åt sidan till förmån för sk helt arbetsföra. Bakgrunden är ett inslag i TV där man i Malmöhus län framfört sådana synpunkter. Mötet beslöt att föra synpunkterna vidare till HCK och bevakade detta i länsarbetsnämndens rådgivande delegation i arbetsvårdsfrågor.

Fler hjärt- och lungsjuka

Föreningen Hjärt- och Lungsjuka i Hultheds-Vimmerby har ökat sitt medlemsantal under det gångna verksamhetsåret. Man är nu 78 stycken och dessa har också blivit mer aktiva än tidigare. Det har visat sig av den goda tillslutningen vid möten och aktiviteter.

Föreningen har hållit sitt årsmöte i Brunnsparvilljungen, Södra Vi och vid tillfället deltog ett 60-tal personer. Vid årsmötet mottogs stora penninggåvor från tre medlemmar och man stärkte också kassan med lottförsäljning.

Styrelsen fick följande utseende: Ordförande Bror Johansson, sekreterare Waldy Habbe, kassör Gösta Svensson, vice ordförande Karl-Erik Schill, vice sekreterare Ann-Marie Henriksson och korrespondent-sekreterare Gösta Svensson.

Planering för H81

Oskarshamns lokalavdelning av Hjärt- och Lungsjuka har haft årsmöte i Församlingshemmet under stor tillslutning. Årsmötet som leddes av Thure Callegård omvalde styrelsen som består av ordförande Nils Knutsson, vice ordförande Olle Wiberg, kassör Dagny Öhman, sekreterare Majna Nilsson samt Linnea Rydgren.

Revisorerna Anna-Lisa Nilsson och Berthold Stanzel omvaldes även. Studieorganisatör Ebba Wiberg.

Vid årsmötet behandlades den kommande verksamheten under handikappåret 1981 och fastställdes mötesprogrammet för året. Bland annat skall som vanligt "Hjärtats dag" firas. Föreningen har nu drygt 200 medlemmar. Efter förhandlingarna följde kaffesamkväm samt visade Yngve Larsson sin Smålandsfilm vilken röntte stor uppskattning.

30-årsjubileum för hjärt- och lungsjuka

Österlens konvalescentförening för hjärt- och lungsjuka avslutade med årsmötet sitt 30:e verksamhetsår. Jubileet firar föreningen den 22 augusti i samband med läusträffen i Gislövs Stjärna. Det är en förening med ett ständigt stigande antal medlemmar som möter handikappåret 1981. Under 1980 begärde 42 nya medlemmar sitt inträde i föreningen medan tolv av olika skäl lämnade den. Det betyder att konvalescentföreningen nu räknar 239 medlemmar.

Varje vår håller konvalescentföreningen "Hjärtats dag". I år har föreningen inbjudit överläkare Bengt W Johansson vid kardiologiska kliniken vid Malmö allmänna sjukhus att hålla födraget fredagen den 15 maj i Tomelilla församlingshem.

Under det gångna verksamhetsåret har styrelsen bemödat sig om att bjuda medlemmarna ett omväxlande program för månadsträffarna. Många av medlemmarna har också deltagit i studiecirklarna Friskare liv och Ordning och reda i föreningen och på jobbet. Därtill har riksförbundet för hjärt- och lungsjuka och ABF haft kurser för österlenmedlemmarna.

Medlemsvård

En stor del av föreningens verksamhet består av hjälp åt medlemmarna i angelägenheter som att söka vård vid konvalescenthem, få vårdbidrag och färdtjänst m m. Även samtalsterapi är en viktig del.

Den ekonomiska sidan av verksamheten klarar föreningen med bidrag från bl a Simrishamns och Tomelilla kommuner samt medlemmarnas insatser som lottförsäljare både för riksförbundet och föreningens egna varulotterier.

Valen

Vid valen av årsmötet fick Sture Svensson förnyat förtroende som ordförande. Även styrelseledamöterna Bertil Blomstrand, Börje Johansson och Inge Håkansson omvaldes. Till suppleanter valdes Tage Andersson, Anton Stéen, Maj-Britt Strand, Karin Johansson, Henning Holgersson och Margit Syrén.

Revisorer blev Curt Nilsson och Luule Lundgren med Iris Bengtsson som suppleant. Arbetsutskottet med ordförande, sekreterare och kassör omvaldes.

Föreningen fick ny studieorganisatör då Bertil Blomstrand tog över efter Brita La-

Omval

Hjärt- och Lungsjukas förening i Motala har hållit årsmöte. Inom styrelsen blev det omval på samtliga platser. Två nya medlemmar hälsades välkomna. Rapporter förelåg från en regionskurs i Linköping samt från Norrköpings årsfest där ett 25-tal medlemmar från Motalaföreningen deltagit. Efter mötet vidtog ett samkväm där föreningen bjöd på kaffe.

gerdahl och Sture Svensson. Som kulturombud omvaldes Nils Hansson som blev gerdahl och Sture Svensson. Som kulturombud omvaldes Nils Hansson som blev ombud i ABFs representantskap där han får sällskap av Ester Walther.

I Österlens handikappkommitté blev Sture Svensson ledamot. Han blev också ledamot i kommunens handikappråd i Simrishamn. I Tomelilla handikappråd är Börje Johansson ledamot.

Ledamot i HCK Simrishamn samt i centralorganisationens styrelse blev Sture Svensson. Till ombud vid centralorganisationens årsmöte i Hässleholm 21 mars valdes Bertil Blomstrand, Brita Lagerdahl, Nils Hansson och Inge Håkansson.

Många nya medlemmar

Västerbergslagens Hjärt- och Lungsjukas förening har haft årsmöte. Föreningen kunde konstatera en kraftig medlemsökning. 48 nya medlemmar har skrivits in under 1980.

Föreningen har under året företagit flera bussutflykter. Utöver regelbundna medlemsmöten, har även andra sammankomster i gemenskapens tecken anordnats. Vidare har föreningen tillsammans med ABF anordnat studiecirklar i ämnet "Efter Hjärtinfarkt", för vilka stort intresse visats.

Till ny styrelse förutom kassören Hjalmar Lärkestäl och sekreterare Holger Eriksson vilka har ett år kvar av mandattiden valdes: Börje Persson till ordförande och Nils Eriksson vice ordför. Nanny Lärkestäl vice sekr. Gunnar Norman och Gunnar Lövgren revisorer.

Ombud till HCK Hjalmar Lärkestäl och Alvar Fredriksson, ombud till HCKs årsmöte Gunnar Lövgren och Erik Rosell, ombud till DHLC Nils Eriksson och Gunnar Svensson, samt ombud till ABF Holger Eriksson.

Årsmötet avslutades med lottförsäljning samt kaffeservering till dragspelsmusik av Gösta Jansson.

Lattoflex - Gelemat är en utmärkt lösning för långtidskonvalescenter, astmatiker och för personer som lider av nedsatt hjärtfunktion.

Gelemat-modellen har ställbar huvudsektion, höjbar fotända och två ställbara sittlägen. Alla regleringar sköts lätt och behändigt i liggande ställning. Lattoflex madrassen är dammfri och därför lämplig för astmatiker och personer som lider av allergi.

Ring eller skriv till Finnart AB, så får du veta mer om Gelemat. Tel. 08-830115. Adress: Dalvägen 10, 17136 Solna.

Namn _____

Adress _____

Hjärt- och lungsjuka får kontaktombud

Det blev inga förändringar i styrelsen för Hjärt- och lungsjukas lokalförening i Växjö under årsmötet i Folkets Park. Till ordförande omvaldes Werner Oscarsson och till kassör Nils-Eric Jadeberg. Övriga styrelseledamöter är Eivor Larsson, Rosa Karlsson, Birgit Ahlqvist, Ulla Danielsson och Aina Nilsson.

Som mötesordförande valdes Gustav Björkander. Frågan om val av tre ledamöter i en kommitté för Hjärtats Dag den 2 maj vållade en lång diskussion, sedan valberedningens förslag inte accepterats. Alla föreslagna avsåg sig och så småningom letades tre damer fram som åtog sig arbetet med Gustav Björkander som förstärkning.

Ordföranden Werner Oscarsson valdes till kontaktman med fritidsnämnden och kassören Nils-Eric Jadeberg till lotteriföreståndare. Erik Andersson blev sammankallande i utflyktskommittén, medan man i avvaktan på att socialombud utses skall

anlita länsföreningens socialombud Stig Karlsson.

Under punkten "Nya frågor" diskuterades bl a framtida aktiviteter och deltagande i en demonstration i Göteborg under handikappforum: Stig Karlsson informerade om verksamheten under handikappåret.

Årsmötet beslöt inrätta kontaktombud i de olika kommundelarna och antog till att börja med Kjell och Monica Johansson som ombud i Rottne och Inga-Britt Nilsson som ombud för Kinnevald.

34:e årsmötet i Karlstad

Lokalföreningen Hjärt-Lungsjuka i Karlstad höll sitt 34:e årsmöte söndagen 8 mars med god tillslutning av medlemmar. Vid mötets öppnande höll ordföranden presentation över under året avlidna. Styrelsen och revisorernas berättelser genomgicks utan anmärkning och lades med godkännande till handlingarna. Föreningens ekonomi klaras bl a genom medlemsavgifter och kommunalt anslag. Några av våra medlemmar, som vistats på sjukhus, konvalescenthem eller varit långvarigt sjuka i hemmet, har av föreningen uppmuntrats med blommor och penninggåva. En trevlig och uppskattad sommarresa, på 2 dagar, har anordnats. Medlemsantalet var vid årets slut 84 stycken.

Styrelsen fick följande sammansättning: Daisy Hellberg, ordf., kassör Lena Gustavsson-Stöth, sekreterare Paul Jenssen. Övriga: Elsa Fors, Lisa Håkansson. Suppleanter: Gullan Ahlström, Britta Olsson. Revisorer Stig Olsson, Ingrid Andersson. Vidare valdes ombud till Centralorganisationens årsmöte. Efter mötesförhandlingarna bjöds deltagarna på kaffe och gott, 'hembakat doppa' som skänkts av några medlemmar!

A-m

Valde ny styrelse

Dorotea hjärt- och lungsjuka har haft årsmöte och valt ny styrelse för 1981. Till ordförande valdes Ragnar Wikström, sekreterare Sally Sundström, kassör Svea Örnkvist. Styrelseledamöter Emanuel Jonsson och Ingvar Wikström.

Stor aktivitet i Kalmar

Föreningen för Hjärt- och Lungsjuka i Kalmar hade nyligen sitt 39:e årsmöte i de nya fina lokalerna på Silkeborgsgatan 9.

Ett sextiotial medlemmar hade hörsammat kallelsen och mött upp till ett trevligt möte. Oscar Fransson utsågs att leda dagens förhandlingar.

Av verksamhetsberättelsen framgick att stor aktivitet råder inom föreningen. Flera studiecirkel har varit igång under året, samt studiebesök på industrier och företag. En mycket uppskattad resa till Gotland anordnades i maj, och ett par endagsresor till okänt mål har också genomförts. Även en del hobbyverksamhet har förekommit, och skall nu utökas betydligt då lämpliga lokaler nu finns tillgängliga.

Den nya styrelsen fick följande utseende: ordförande Sigfrid Celander, kassör Elin Södergren, sekreterare Gösta Jönsson. Övriga ledamöter: Oscar Fransson, Sven Davidsson, Anker Johansson, Bengt Johansson, Helga Pettersson och Gösta Tapper.

Övikskampanj för ökad förståelse för handikapp

Hjärt- och Lungsjukas förening i Övik har inför handikappåret 1981 skickat en skrivelse till samtliga lokala fackorganisationer i Öviks kommun med framställning om att handikappfrågor tas upp i ett handlingsprogram under 1981 och att de hjärt- och lungsjukas situation diskuteras.

Ordförande Helge Stoltz omtalar att man inför handikappåret diskuterat olika framkomstvägar för att på ett framgångsrikt sätt sprida kännedom om föreningens verksamhet och handikappåret. Vi känner till att de flesta fackorganisationer i sina medlems-tidningar under handikappåret kommer att ta upp frågor om de handikappade och deras situation på arbetsmarknaden.

— För att en kampanj skall bli givande, måste den intressera och engagera många människor. Därför tar vi kontakt med

samtliga lokala fackorganisationer i kommunen, säger Helge Stoltz. Först skickade han en skrivelse till riksförbundet för hjärt- och lungsjuka för att få upplysningar hur de ser på uppläggnings av kampanjen i Övik under internationella handikappåret. Och där var man positiv till kampanjen.

— Vi hoppas att våra kontakter skall förmå de fackliga organisationerna att speciellt ta upp de hjärt-, kärll- och lungsjukas situation — människor med ett osynligt handikapp.

Omvalde ordförande

Hjärt- och lungsjukas Arvidsjauravdelning kommer att gå med i arrangemang i anslutning till det internationella handikappåret.

Det beslöt årsmötet. Man beslöt också att visa upp sig vid egna aktiviteter någon gång under året. Där har man redan löfte att få bistånd från sin riksorganisation.

Hjärt- och lungsjukas avdelning har i dag 45 medlemmar som omvalde Mauritz Holmqvist till ordförande, Torsten Åhman är kassör och Valborg Jonasson, sekreterare.

PRISTAGARE

Bildkruss nr 2

1:a pris 50 kr Lory Fagerholm, Ö Vintergatan 56, 703 43 Örebro

2:a pris 25 kr Evy Åström, Västerled 100 C, 811 50 Sandviken

3:e pris 15 kr Sigvard Bengtsson, Pl 1107, 287 02 Traryd

Till påsken hör påskkortet. Det här är från 1912.

vanligen av konjak, whisky, rom, arrak eller portvin, plus hett vatten. Samt äggulor och florsocker förstås. Den icke obekante Kalle Schewen lär ha varit en stor toddylskare. Hans påsktoddy skulle bli innehålla en aning peppar!

Ägg räknas, trots den mångomtalade kolesterolhalten, till skyddsämnen, dvs sådana ämnen som man behöver för att inte råka ut för bristsjukdomar. A-, D- och E-vitaminer finns i äggulan, B-vitaminer av olika slag finns i vitan. Kolhydratmängden är förhållandevis låg; kolhydraterna finns mest i vitan medan gulan är rik på fettarter. Ägg innehåller också järn.

Ätliga är strängt taget alla fåglars ägg. Sjöfåglarnas ägg smakar emellertid ofta tran, beroende på att de huvudsakligen livnar sig på fisk. Under andra världskriget hindrade detta ändå inte att sjöfågelsreden skattades på sitt innehåll.

Ankäggs bör man vara försiktig med, de kan innehålla salmonellabakterier. ●

Sprida kunskap om hjärtsjuka

Mora—Orsa hjärt- och lungsjukeförening har hållit årsmöte. Ån så länge är det en liten förening med 15 medlemmar. De flesta har haft hjärtfel.

Föreningens målsättning är att öka kunskaperna om handikappet, både bland medlemmarna och ut till allmänheten. Sedan starten i höstas har man ordnat en kurs för medlemmar.

I styrelsen valdes: ordf. Bertil Hoflin, sekr. Lars Ståbi, kassör, Einar Andreasson, Sven Haglöf och Stig Larsson.

— Vi skulle granska ett sådant förslag med stor misstänksamhet, säger Peter Westerholm. För egen del vill jag direkt avvisa det. Vi ställer inte upp på åtgärder som inskränker den enskildes rättigheter att själv välja sitt arbete. Det viktigaste är i stället att sanera arbetsplatserna och få bort eller kontrollera sådant som riskerar folks hälsa.

Delat ansvar

Vad har du för framtidsvision när det gäller gifter i arbetsmiljön och rökning?

— Det går inte att få bort alla farliga ämnen i arbetslivet. Och det går sannolikt inte att få bort rökningen helt. Men kanske kan vi lära oss att umgås bättre med olika risker. Med tekniska åtgärder går det att skapa en tillfredsställande fysisk miljö, men för detta krävs utbildning, information och miljövänlig teknik. Självfallet måste vi vara beredda på att hitta nya risker i arbetslivet. Tyvärr ligger vi hela tiden efter — de risker som yttrar sig nu kan ha grundlagts för länge sedan.

— När det gäller kombinationseffekter av rökning och arbetsmiljöfaktorer tror jag inte på att omvandla ansvaret för en dålig arbetsmiljö till ett individuellt ansvar för ett ohälsosamt beteende. Vi hörde i asbestdebattens tidigare skeden inlägg där det gjordes gällande att riskerna med asbest i själva verket orsakades av rökning. Sådana påståenden är inte bara grova förvrängningar av fakta. De är helt enkelt osanna.

— Vi väljer var och en av oss en livsstil, säger Peter Westerholm. Till detta hör rökvanor. Valet kan vara aktivt eller passivt, medvetet eller aningslöst. Om vi väljer att röka så drar vi på oss avsevärda hälsorisker och de personliga konsekvenserna av detta val får vi bära själva. Men att använda detta som förevändning för att nonchalera en miljösituation som behöver rättas till är ansvarslost. Miljön är en angelägenhet som rör såväl rökare som icke-rökare. Det riktiga är naturligtvis att attackera både miljö — detta fall arbetsmiljö — och beteende, i detta fall rökning. Svaret är delat. Den enskilde svarar för sin livsstil, arbetsgivaren för miljön. ●

Stark samling

Hjärt- och Lungsjukas Förening i Nyköping-Oxelösund har avhållit välbesökt årsmöte. Föreningen har för närvarande 75 st medlemmar och hoppades på en stark uppslutning under det kommande året. Bland annat företogs följande val: ordförande Torgny Lindmark, kassör Anshelm Pettersson, sekreterare Inga-Lill Leifner, ledamöter Josef Lundmark, Pia Bergström, Martin Wall. Suppleanter Åke Åkesson, Carl Fredrikson, Revisorer: Hans-Uno Eng, Holger Bergström. Revisorsuppleanter: Annmari Andersson, Ingrid Engman.

Börje Jönsson menar att den prioritering som nu görs är ett sätt att peka på arbetsförmedlingens svåra läge. Utan förstärkta resurser kan inte förmedlingen hjälpa alla.

— Det måste vi uttala klart och tydligt. Annars är det en sorts självbedrägeri, säger han.

Senare i vår ska länsarbetsnämnden göra en utvärdering för att se vilka effekter prioriteringen fått.

Länsarbetsnämnden i Malmö har stöd från AMS, som anser det nödvändigt att prioritera när resurserna inte längre räcker till.

— Vi kommer inte ifrån att någon form av planering av arbetsinsatserna är nödvändig, annars sker det slumpmässigt, menar AMS-chefen Bertil Rehnberg.

AMS vill också ha en klarare ansvarsfördelning gentemot de sociala myndigheterna. Förmedlarna ska inte behöva ägna sig åt socialt arbete.

Arne Angelöv, metalls representant i AMS' styrelse, anser det riktigt att kräva att de som de sociala myndigheterna skickar till arbetsförmedlingen är färdigrehabiliterade och motiverade att söka jobb.

— Men jag blir lite rädd när man tar fram en allmän uppfattning att vi måste prioritera. Ingen får prioriteras bort bara för att han inte får jobb, hur svårt det än är. Men den arbetsökande får inte ställa orimliga krav på vilka jobb han kan ta.

— Om jag inte har ett jobb som jag trivs med måste jag kunna byta. Annars bäddar man för privata arbetsförmedlingar.

Gunnar Lindström, SAF:s representant i AMS' styrelse, tycker att det är riktigt att göra den här prioriteringen.

— Om man inte hinner med alla så är det mindre meningsfullt att jobba med den som inte ger så mycket resultat.

Möte i Borlänge

Hjärt- och lungsjukas förening i Borlänge har haft årsmöte i Kongresshallen. Ett 90-tal medlemmar mötte upp.

Mötet öppnades av ordföranden Sven Bergström. Val av styrelse förrättades. Den nya styrelsen: ordförande Sven Bergström, vice ordförande Erik Thunell, kassör Börje Lindgren (nyval); sekreterare Bengt Folkeryd (nyval), vice sekreterare Gustav Sandin (nyval).

Fyra avgående styrelseledamöter avtäckades med varsin blomsterbukett. Efter mötesförhandlingarna, som leddes av centralorganisationens ordförande Bengt Hedström, äts supé. Två flickor underhöll, med musik på trumpet och piano, medan deltagarna låt sig väl smaka av maten. Dansen påbörjades till Sune Franks orkester och efter fem timmar avslutades mötet.

Toppvinst i Hjärtlotteriet 1981

SAAB 900 GL 3 d M 4 1981 års modell

Dessutom

Presentkort Domus/ICA

Luxor stereo

Kristallkronor

Luxor radioapparater

Bordslampor i trä

Linnevaror, hushållsartiklar m m, m m

**Inga väntans
tider!**

•
Dragning verkställd före
lottförsäljningens början

Försäljningstid
1 april—30 september 1981

•
**Ni ser genast om
lotten ger vinst!**

10.105 värdefulla vinster

De hjärt- och lungsjukas Rikslotteri 1981 — Hjärtlotteriet

Härmed beställes

..... st lotter à 5:— att sändas mot postförskott +
porto eller

..... st lotter à 5:— att sändas varje månad fr o m
juni t o m sept. 1981 mot postförskott + porto.
Dragningslista medföljer gratis.

Namn

Adress

Var god texta!

Sänd ej pengar med denna rekv.

Status 4/81

Frankeras
med
brevporto

Hjärtlotteriet

Box 3196

10363 Stockholm

LOTTPRIS 5 KRONOR
REKVIRERA NU

Sammanlagd vinstsumma
över **562.500:—**

Vid rekvisition av minst 5 lotter i sam-
sändning — portofritt.

Minst en lott till varje familjemedlem ökar
familjens vinstchans!